

ARCHEOLOGISCHE EVALUATIE VAN HET BODEMARCHIEF AAN DE OOIGEMSTRAAT 9A TE WIELSBEKE (WEST-VLAANDEREN)

VERSLAG VAN RESULTATEN

ABO Archeologische Rapporten 797

Rapport opgemaakt door: ABO nv

Kontichsesteenweg 38

B-2630 Aartselaar

September 2018- maart 2019

Dossiernr. intern: 24836

AOE: 2018I264

COLOFON

Titel

Archeologische evaluatie van het bodemarchief aan de Ooigemstraat 9a te Wielsbeke (West-Vlaanderen)

Auteurs

ABO nv

Projectnummer

- 24836 (intern)
- 2018I264 (Agentschap Onroerend Erfgoed)

Plaats en datum

Aartselaar, september 2018- maart 2019

Reeks en nummer

ABO archeologische rapporten 797

ISSN 2406-3940

RAPPORTFICHE

Versies		
Versie	Datum	Status
v0	17-12-2018	Interne draft
V1	17-12-2018	Externe draft
V2	11-03-2019	Definitieve versie

Projectteam	
Functie	Naam
Projectleider	Jan Coenaerts
Business Unit Manager	Toon Moeskops
Kwaliteitscontrole	Jan Coenaerts
General Director	Patrick Hambach

INHOUD

1.1	Thesaurus.....	9
1.2	Administratieve gegevens.....	9
1.3	Doel van het onderzoek.....	9
1.4	Aanleiding van het onderzoek.....	10
1.5	Afbakening onderzoeksgebied.....	10
1.6	Onderzoeksstrategie.....	10
2	Aard van de bedreiging.....	13
2.1	Huidige situatie.....	13
2.2	Toekomstige situatie.....	16
2.2.1	Zone 2.a en 2.B.....	16
2.2.2	Zone 4.B.....	17
2.2.3	zone 5.....	17
2.2.4	Zone 6.A en 6.B.....	17
2.2.5	Zone 7.....	Error! Bookmark not defined.
2.2.6	Impact.....	17
3	Assessmentrapport: Landschappelijke analyse.....	20
3.1	Topografische situering.....	20
3.1.1	Topografie.....	20
3.1.2	Hoogteverloop.....	21
3.1.3	Hoogtemodelkaarten.....	22
3.2	Bodemkundige situering.....	24
3.2.1	Bodemkaarten.....	24
3.2.2	Milieu hygiënisch bodemonderzoek.....	25
3.2.3	Quartairgeologische kaart.....	28
3.2.4	Tertiairgeologische kaart.....	30
3.2.5	Bodemosiekaart.....	31
3.2.6	Bodembedekkingskaart.....	32
4	Assessmentrapport: archeologische voorkennis.....	33
4.1	Historische achtergrond.....	34
4.2	Inventarissen onroerend erfgoed.....	34
4.2.1	Inventaris bouwkundig erfgoed.....	35
4.2.2	Centrale archeologische inventaris (CAI).....	36
4.2.3	Bekrachtigde archeologie nota's.....	38
4.3	Cartografische bronnen.....	43
4.3.1	Fricxkaart (1712).....	43
4.3.2	Villaretkaart (1745-1748).....	44
4.3.3	Ferrariskaart (1771- 1778).....	45
4.3.4	Atlas Der Buurtwegen (1841).....	46
4.3.5	Vandermaelenkaart (1846-1854).....	47
4.3.6	Poppkaart (1842-1879).....	48
4.3.7	Topografische kaart van België uit 1939.....	49
4.3.8	Topografische kaart van België uit 1969.....	50
4.4	Recente landschapsveranderingen.....	51
5	Besluit.....	54
5.1	Interpretatie en datering.....	54

5.1.1	Landschappelijke gegevens.....	54
5.1.2	Archeologische gegevens.....	54
5.2	Inschatting potentieel tot kennisvermeerdering	55
5.2.1	Vervolgonderzoek.....	55
5.2.2	Vrijgave	56
5.2.3	Conclusie.....	56
6	Samenvatting.....	58
7	Kwaliteitscontrole en ondertekening.....	60
8	Bibliografie.....	61
8.1	Literaire bronnen	61
8.2	Websites	61

LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1: Luchtfoto (middenschalige winteropname, 2018) met aanduiding van het onderzoeksgebied (schaal 1:4.000).	11
Figuur 2: GRB met aanduiding van het onderzoeksgebied (schaal 1:4.000).	12
Figuur 3: Orthofoto (middenschalige winteropname, 2018) met aanduiding van de huidige situatie (schaal 1:3.000).	13
Figuur 4: Weergave van het onderzoeksgebied (blauw) en het onderzoeksgebied van het vooronderzoek van BAAC Vlaanderen (rood). Alleen het gebied ten zuiden van het onderzoeksgebied is reeds bekrachtigd (ID: 7535). Door een wijziging in de plannen behoorde de toegangsweg niet meer bij deze nota (ID: 7535).	14
Figuur 5: Weergave van het onderzoeksgebied (blauw) en de toegangsweg (groen) ten opzichte van reeds eerder uitgevoerd bureauonderzoek en bodemonderzoek van BAAC Vlaanderen. ...	15
Figuur 6: Detail van de weergave van het onderzoeksgebied (blauw) en de toegangsweg (groen) ten opzichte van reeds eerder uitgevoerd bureauonderzoek en bodemonderzoek van BAAC Vlaanderen.	15
Figuur 7: Het onderzoeksgebied (zwart omlijnd) verdeelt in zones (Initiatiefnemer 2018).	16
Figuur 8: Rioleringsplannen (Initiatiefnemer 2019).	18
Figuur 9: Toekomstige wegenisplannen (Initiatiefnemer 2019).	19
Figuur 10: Topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (schaal 1:7.000).	20
Figuur 11: Ortholuchtfoto (middenschalig, winteropname, 2017, schalen 1:4.500/ 1:100.000). De nummers van de hoogteprofielen corresponderen met deze weergegeven in Figuur 12 en Figuur 13.	21
Figuur 12: Hoogteprofiel 1 (west naar oost) (Geopunt 2018).	21
Figuur 13: Hoogteprofiel 2 (noord naar zuid) (Geopunt 2018).	21
Figuur 14: DHM kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied.	22
Figuur 15: Hillshade kaart met weergave onderzoeksgebied.	23
Figuur 16: Bodemkaart met weergave van het onderzoeksgebied.	24
Figuur 17: Het onderzoeksgebied van eerder uitgevoerd bodemonderzoek door Ronsse in 2018 (Ronsse 2018, 8).	25
Figuur 18: De locatie van de boringen van het bodemonderzoek van Ronsse 2018 (Ronsse 2018, 36). Daarnaast is het onderzoeksgebied weergegeven (zwart omlijnd).	27
Figuur 19: GRB en quartairgeologische kaart met weergave van het onderzoeksgebied.	28
Figuur 20: Quartaire sequenties (6a en 3a) ter hoogte van het onderzoeksgebied (Geopunt 2018).	28
Figuur 21: Gedigitaliseerde tertiairgeologische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied.	30
Figuur 22: Bodemerosiekaart op perceelsniveau met aanduiding van het onderzoeksgebied. ...	31
Figuur 23: Bodembedekkingskaart (2012) met aanduiding van het onderzoeksgebied (schaal van 1:7.000).	32
Figuur 24: GRB met weergave van de waardes uit de Inventaris Onroerend Erfgoed.	35
Figuur 25: GRB met weergave van de Inventaris Onroerend Erfgoedwaarden rondom het onderzoeksgebied.	36
Figuur 26: Locatie van de boringen in zone 1 (oranje) en 2 (rood en groen) van het onderzoek van BAAC en het huidige onderzoeksgebied (zwart) (Lina et al 2018, 54).	39
Figuur 27: Luchtfoto 2018 met weergave van het onderzoeksgebied (blauw) en het onderzoeksgebied van BAAC (rood).	40

Figuur 28: Weergave van de toegangsweg van BAAC (rood) en de toegangsweg in dit onderzoeksgebied. Deze overlappen elkaar maar een klein gedeelte.	41
Figuur 29: Reeds bekrachtigde archeologienota's in de directe omgeving van het onderzoeksgebied.	42
Figuur 30: Fricxkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (schaal 1:80.000).....	43
Figuur 31: Villaretkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied.	44
Figuur 32: Ferarriskaart met aanduiding van het onderzoeksgebied.	45
Figuur 33: Atlas der Buurtwegenkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied.....	46
Figuur 34: Vandermaelenkaart met aanduiding van het studiegebied.....	47
Figuur 35: Poppkaart met aanduiding van het studiegebied.....	48
Figuur 36: Topografische kaart van België uit 1939 (Cartesius/Geopunt 2018).	49
Figuur 37: Topografische kaart van België uit 1969 (Cartesius/ Geopunt 2018).	50
Figuur 38: Orthofotomozaïek, kleinschalige zomeropname uit 1971, met weergave van het studiegebied.....	51
Figuur 39: Orthofotomozaïek, kleinschalige zomeropname uit 1979-1990, met weergave van het studiegebied.....	52
Figuur 40: Orthofotomozaïek uit 2013-2015 (grootschalige winteropname).....	52
Figuur 41: Orthofotomozaïek uit 2018 (middenschalige winteropname).	53
Figuur 42: Weergave van het onderzoeksgebied en verder te onderzoeken zone (rood) en de zone waar geen verder onderzoek wordt geadviseerd (groen).....	57

LIJST VAN TABELLEN

Tabel 1: Overzicht met geplande werken per zone met verstoringen (Initiatiefnemer 2018). ...	17
Tabel 2: Geraadpleegde bronnen (Cartesius; Inventaris Onroerend Erfgoed 2018).	34
Tabel 3: CAI meldingen in een straal van 1 km rondom het onderzoeksgebied (Centrale Archeologische Inventaris 2018).	38
Tabel 4: Boringen met waargenomen ophogingsdikte (Lina et al 2018, 60-68).	40

DEEL 1 VERSLAG VAN RESULTATEN

---

1 INLEIDING

1.1 THESAURUS

Bureauonderzoek, Ooigemstraat, Wielsbeke, West-Vlaanderen, gedeeltelijk vervolgonderzoek

1.2 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectcode	Onroerend Erfgoed: 2018I264
ISSN-nummer	2406-3940
Erkend Archeoloog	ABO nv
Erkenningsnummer	OE/ERK/Archeoloog/2017/00167
Naam + adres onderzoeksgebied	
- Straat + nr.:	Ooigemstraat
- Postcode:	8710
- Fusiegemeente:	Wielsbeke
- Land:	België
Lambertcoördinaten (1972EPSG:31370)	
Kadaster	
- Gemeente:	Wielsbeke
- Afdeling:	1
- Sectie:	B
- Percelen:	Openbaar domein 460/3E (gedeeltelijk) 460/3D (gedeeltelijk) 501/4A (gedeeltelijk)
Onderzoekstermijn	september 2018- februari 2019

1.3 DOEL VAN HET ONDERZOEK

Het doel van de archeologienota is nagaan in welke mate het archeologisch bodemarchief op een terrein bedreigd wordt door een nakende ingreep in de bodem. Het onderzoek heeft drie objectieven. Ten eerste wordt op basis van de beschikbare informatie nagegaan of er archeologische resten te verwachten zijn op het terrein. Ten tweede wordt nagegaan hoe goed deze archeologische resten

bewaard zijn gebleven en in hoeverre deze bedreigd zijn door de geplande bouwwerken. Ten derde wordt nagegaan wat het potentieel tot kennisvermeerdering is.

De gegevens voor deze analyse worden gehaald uit bestaande en ontsloten landschappelijke, bouwkundige en archeologische inventarissen en kaarten in combinatie met de plannen geleverd door de initiatiefnemer. Op basis van de resultaten van dit onderzoek zal een advies worden geformuleerd voor eventueel archeologisch vervolgonderzoek, *in situ* bewaring of vrijgave van het terrein.

1.4 AANLEIDING VAN HET ONDERZOEK

Deze archeologienota kwam tot stand in opdracht van de initiatiefnemer voor de aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen voor de geplande werken aan de Ooigemstraat 9 te Wielsbeke (Figuur 1). Deze werkzaamheden houden het volgende in:

- Ophogen en verlagen van terreinen
- Aanleg van een riolering;
- Aanleg persleiding onder bestaande weg;
- Aanleg van een nieuwe ontsluitingsweg voor de percelen;
- Aanleg van een fietspad;
- Aanleg van groene zones;
- Aanleg van verhardingen.

De geplande bouwwerken en de bijhorende graafwerken worden beschouwd als een ingreep in de bodem. Het onderzoeksgebied bevindt zich niet in een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt en in een (gedeeltelijk) beschermde archeologische site en/of zone. De perceelsoppervlakte van het onderzoeksgebied bedraagt meer dan 3.000 m² (30.580 m²) en de bodemingrepen overstijgen de 1.000 m². Om deze redenen, moet er in het kader van het Onroerend Erfgoeddecreet, voorafgaand aan het verkrijgen van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen, een archeologienota worden opgemaakt om het archeologisch potentieel van de site te evalueren (art. 5.4.1. Onroerend Erfgoeddecreet). Het bureauonderzoek moet uitwijzen of een onderzoek met ingreep in de bodem mogelijk en wenselijk is voor deze percelen.

1.5 AFBAKENING ONDERZOEKSGBIED

Het onderzoeksgebied is aan de Ooigemstraat 9a te Wielsbeke (West-Vlaanderen) gelegen (Figuur 2). Het bevindt zich op de linkeroever van de Leie. Direct ten noorden van het onderzoeksgebied is de Knokbeek gelegen. Ten zuiden stroomt de Leie. Volgens het Gewestplan valt het onderzoeksgebied volledig in een industriegebied.

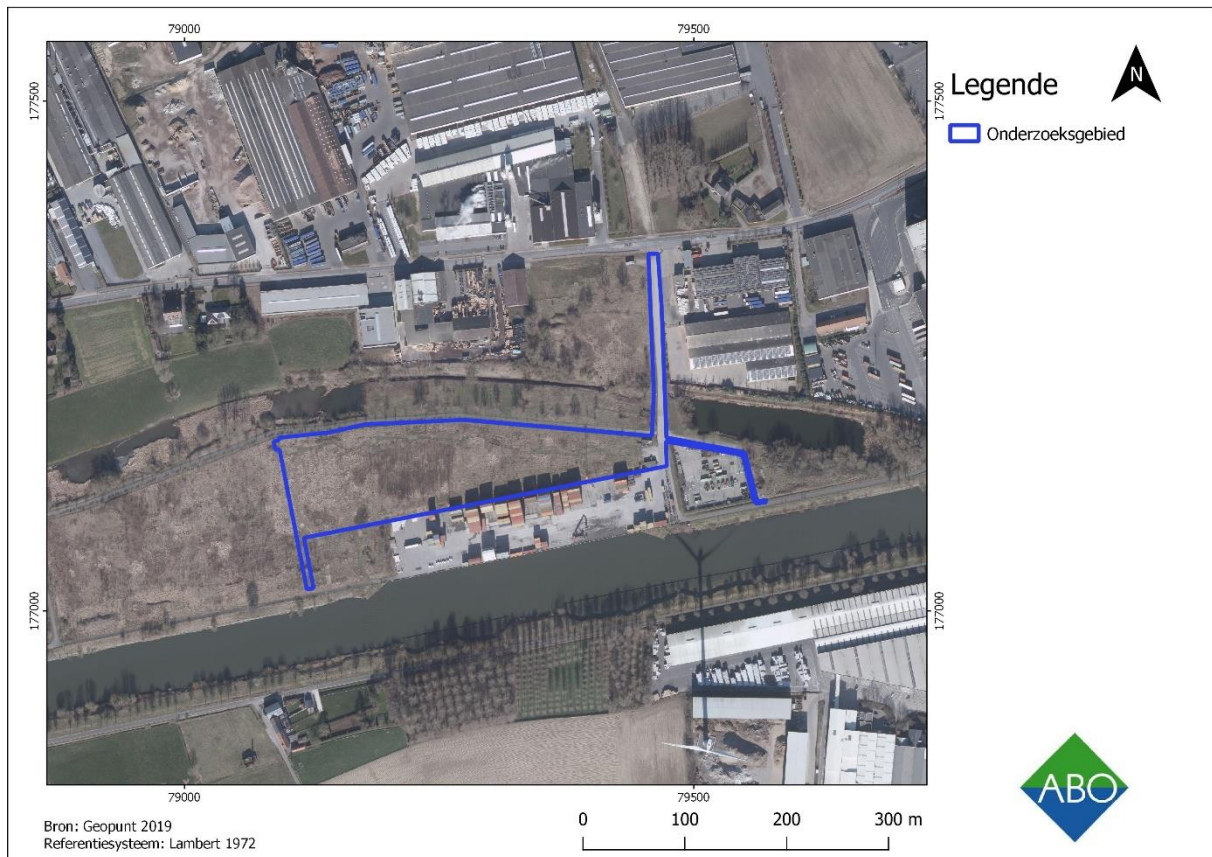
1.6 ONDERZOEKSSTRATEGIE

De volgende twee stappen worden ondernomen om een archeologisch verwachtingsprofiel op te stellen:

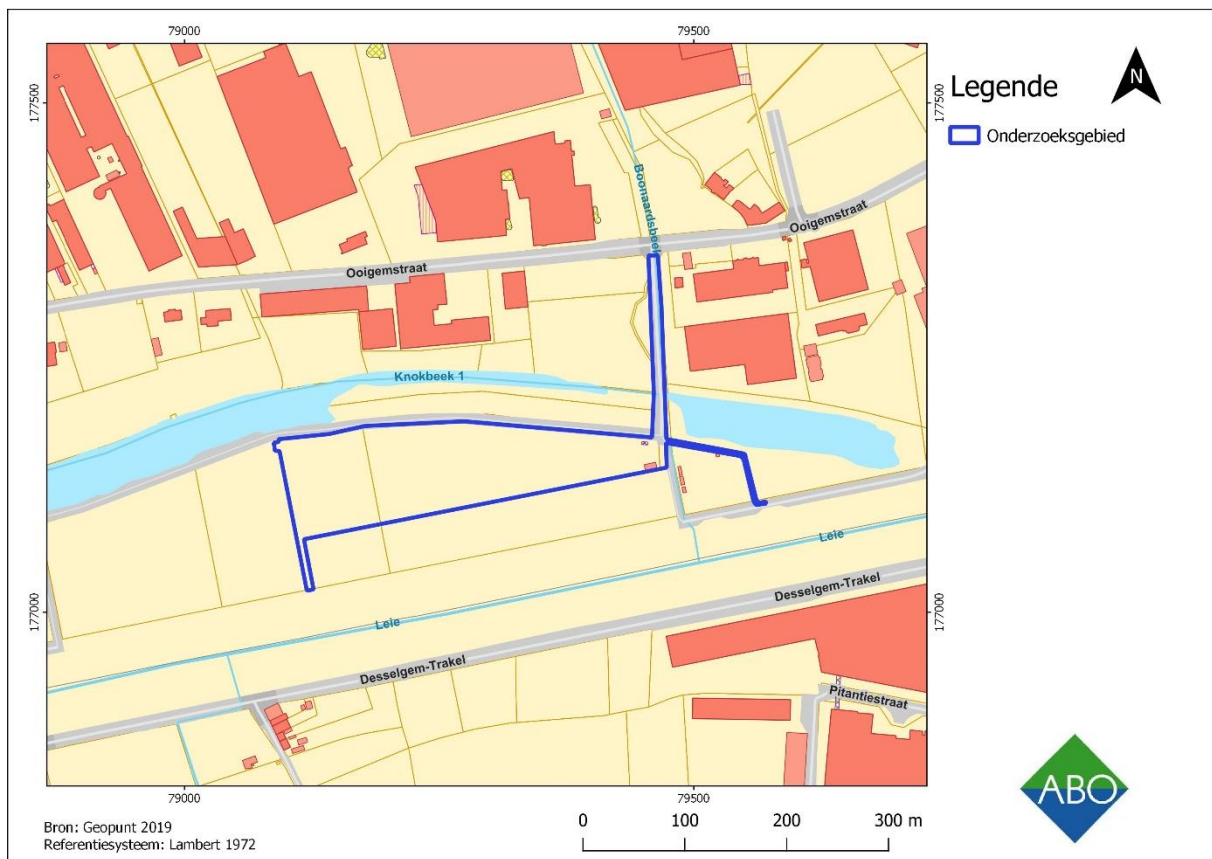
- Een analyse van de bestaande en ontsloten landschappelijke gegevens plaatst het studiegebied in een breder landschappelijk kader (hfst. 3). Hiertoe werd zowel kaartmateriaal als literaire bronnen geconsulteerd.

- Een analyse van de bestaande en ontsloten historische en archeologische gegevens geven inzicht in het archeologisch potentieel van het studiegebied (hfst 4). Hierbij werden voornamelijk inventarissen onroerend erfgoed en historische kaarten geraadpleegd.

Het archeologisch verwachtingsprofiel wordt vervolgens geconfronteerd met de aard van de geplande werken teneinde de impact van deze werken te bepalen en een advies te formuleren.

Figuur 1: Luchtfoto (middenschalige winteropname, 2018) met aanduiding van het onderzoeksgebied (schaal 1:4.000).

Figuur 2: GRB met aanduiding van het onderzoeksgebied (schaal 1:4.000).

2 AARD VAN DE BEDREIGING

2.1 HUIDIGE SITUATIE

Momenteel betreft het onderzoeksgebied een braakliggend terrein (Figuur 3). Het is gedeeltelijk bedekt met gras en struikgewas. Het oostelijke deel overlapt een klein gedeelte van een zijweg van de Ooigemstraat. Deze weg is verhard met betonplaten. Aan deze weg bevinden zich enkele parkeerplaatsen.

In de directe omgeving van het onderzoeksgebied stromen meerdere waterlopen. Zo stroomt de Knokbeek ten noorden en oosten van het onderzoeksgebied en de Leie ten zuiden. Het onderzoeksgebied bevindt zich tussen de oude loop van de Leie en de nieuwe loop. De oorspronkelijke ligging van de Leie is in de jaren '70 van de vorige eeuw gekanaliseerd en rechtgetrokken. Dit wordt verder beproven in hoofdstuk 4.4.

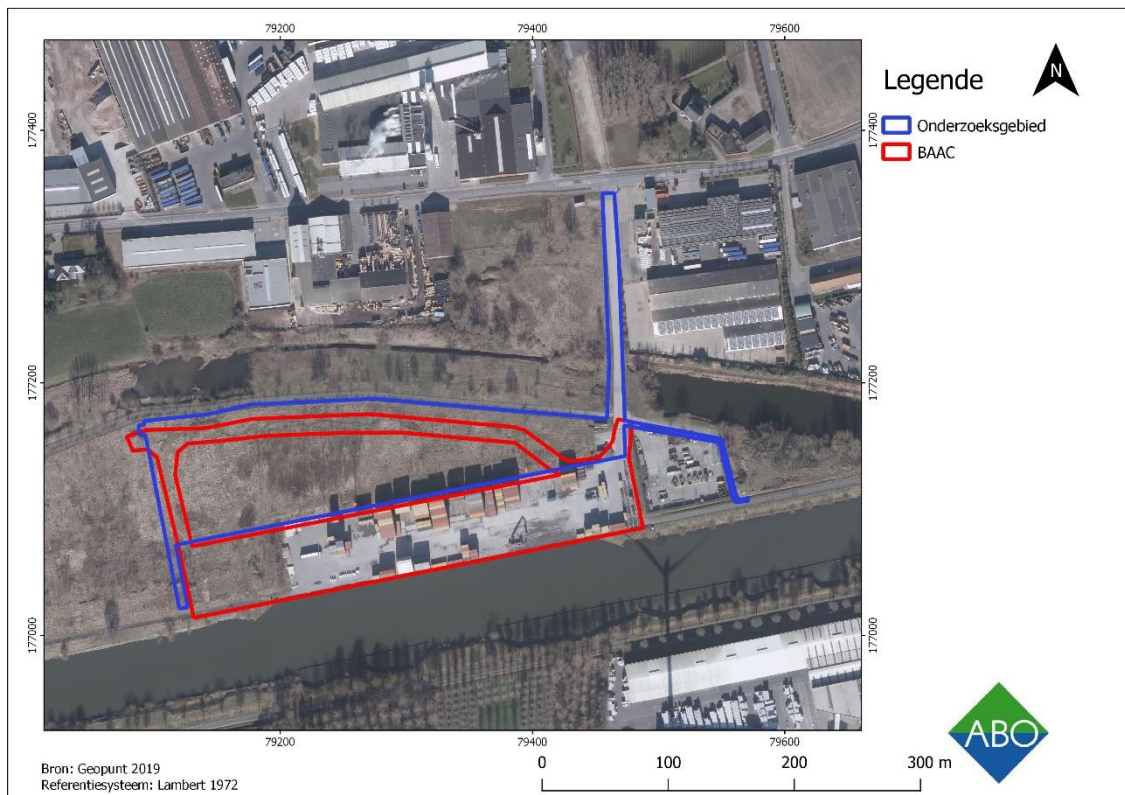

Figuur 3: Orthofoto (middenschale winteropname, 2018) met aanduiding van de huidige situatie (schaal 1:3.000).

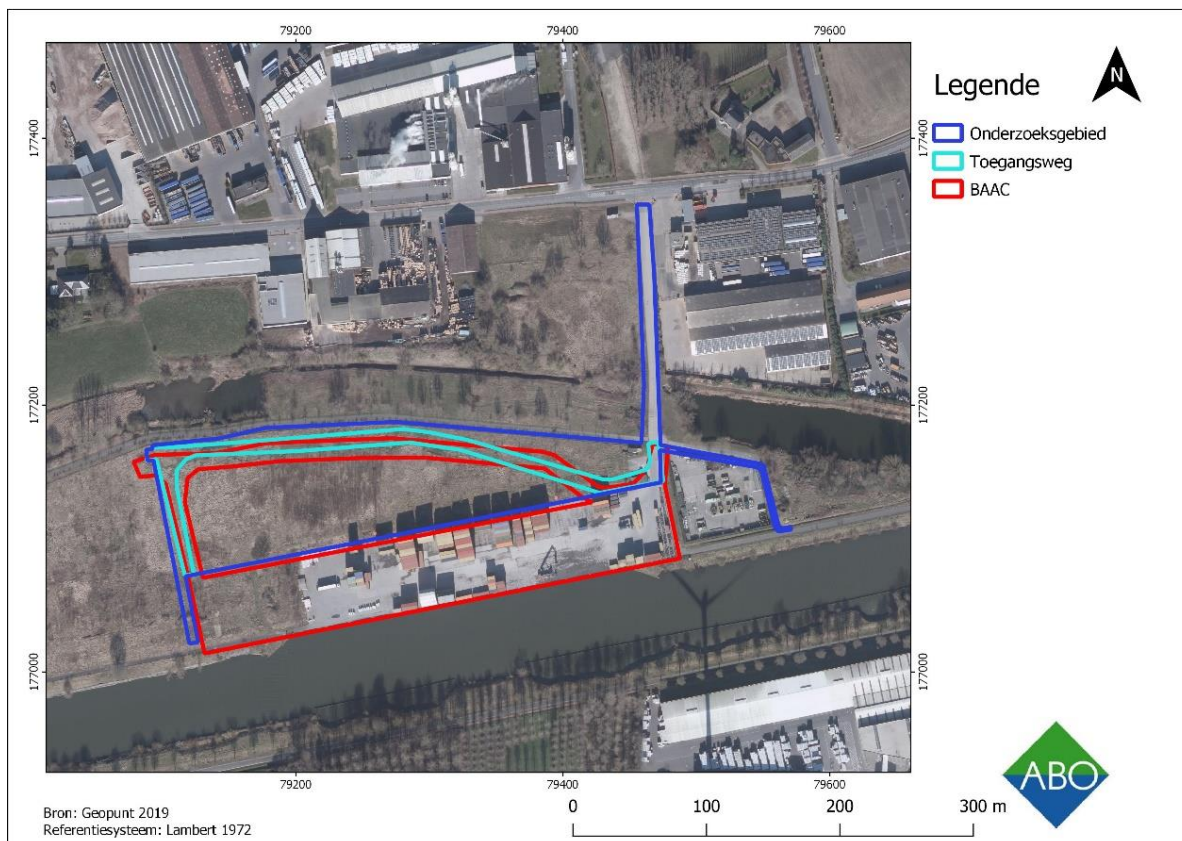
Binnenin het onderzoeksgebied is reeds een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd door BAAC Vlaanderen in 2018 (Figuur 4 en Figuur 5). Voor dit vooronderzoek zijn reeds landschappelijke en verkennende boringen uitgevoerd. Deze archeologienota is reeds bekrachtigd als ID: 7537). Echter, op het einde van hun bureauonderzoek en bodemonderzoek, bleek dat het noordelijke gedeelte (toegangsweg) niet meer tot de omgevingsvergunning hoorde. In de reeds bekrachtigde nota wordt dus de toegangsweg (noordelijke gedeelte) niet meer besproken. De nieuwe ontsluitingsweg voor de percelen behoort momenteel wel bij het onderzoeksgebied in deze archeologienota, echter, de

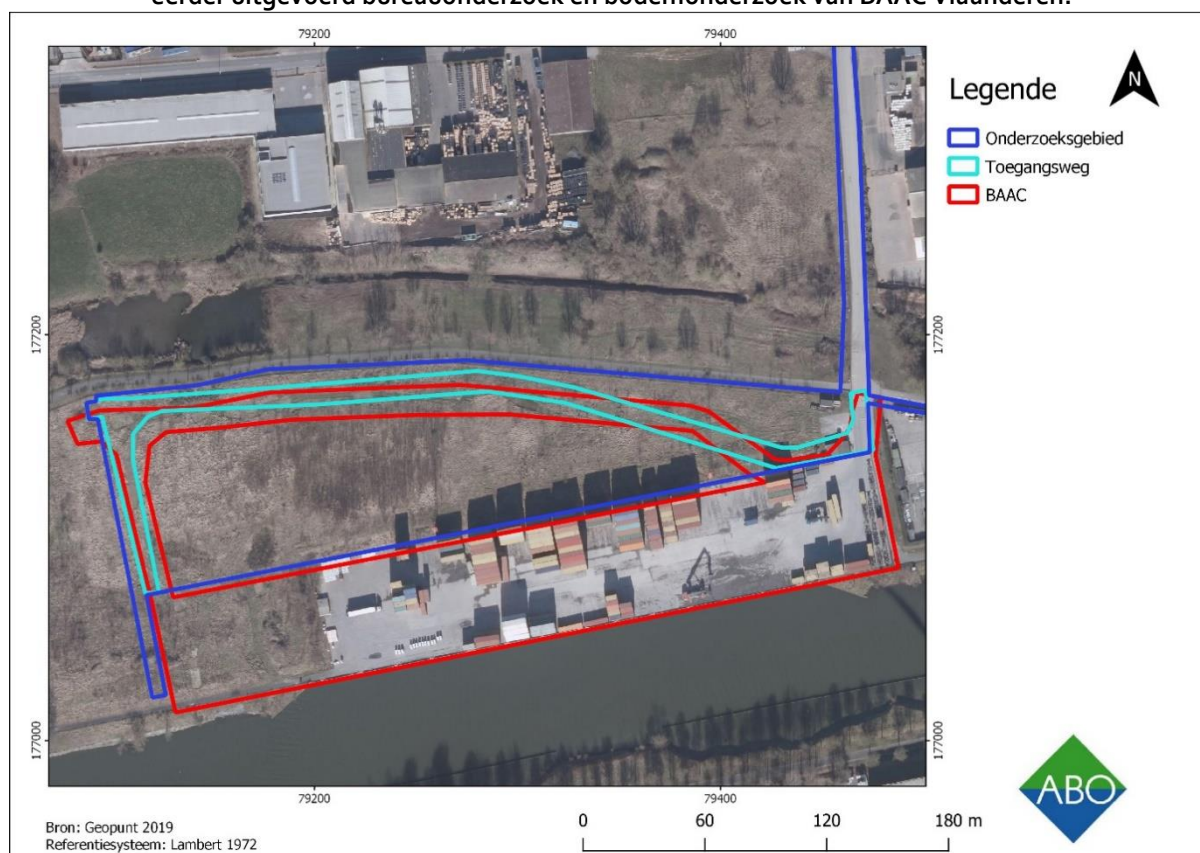
locatie hiervan verschilt van deze besproken in BAAC. Dit onderzoek wordt verder besproken in hoofdstuk 4.2.2

Figuur 4: Weergave van het onderzoeksgebied (blauw) en het onderzoeksgebied van het vooronderzoek van BAAC Vlaanderen (rood). Alleen het gebied ten zuiden van het onderzoeksgebied is reeds bekrachtigd (ID: 7535). Door een wijziging in de plannen behoorde de toegangsweg niet meer bij deze nota (ID: 7535).

Figuur 5: Weergave van het onderzoeksgebied (blauw) en de toegangsweg (groen) ten opzichte van reeds eerder uitgevoerd bureauonderzoek en bodemonderzoek van BAAC Vlaanderen.

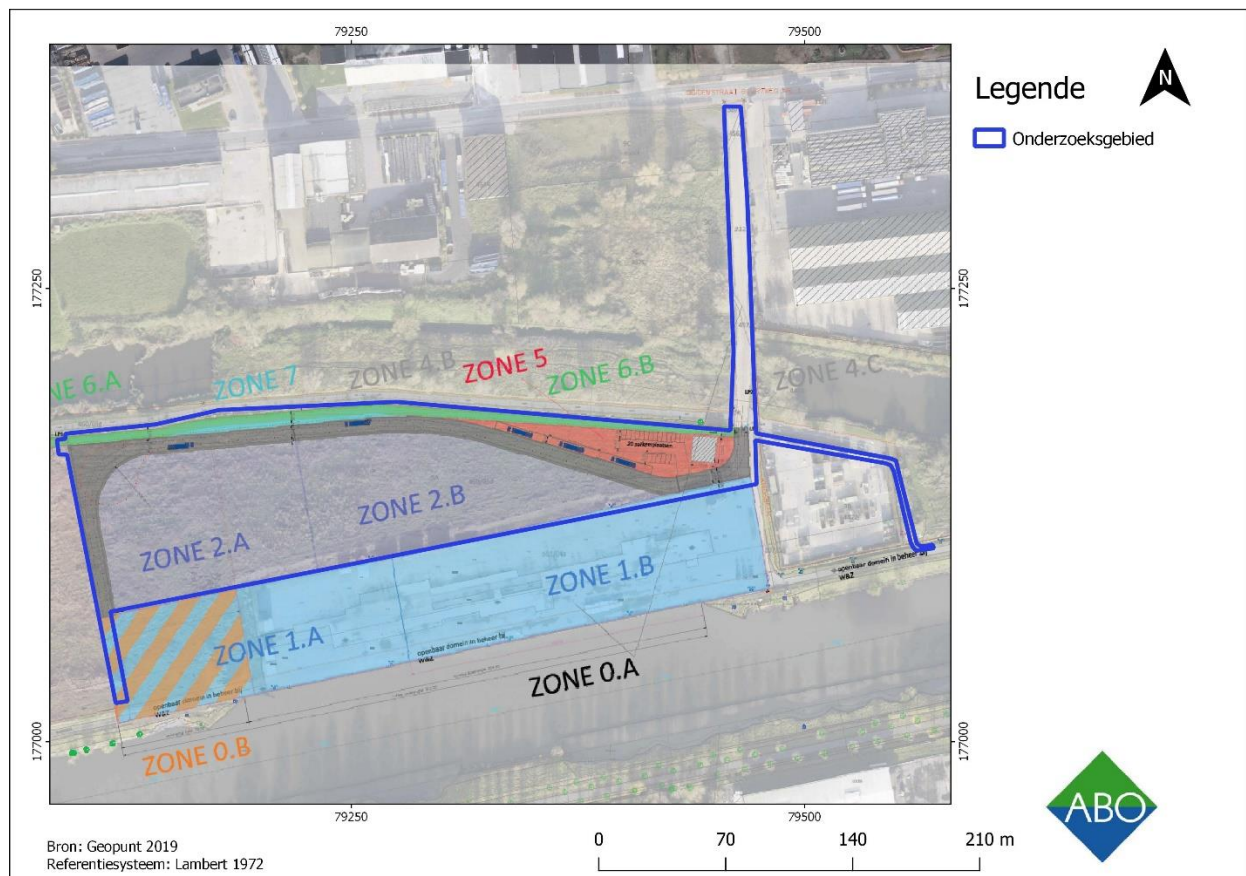
Figuur 6: Detail van de weergave van het onderzoeksgebied (blauw) en de toegangsweg (groen) ten opzichte van reeds eerder uitgevoerd bureauonderzoek en bodemonderzoek van BAAC Vlaanderen.

2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE

De hier getoonde ontwerpplannen werden aangeleverd door de opdrachtgever en zijn eveneens als bijlagen meegegeven op groot formaat om zodoende de leesbaarheid ervan te kunnen garanderen.

De geplande werken worden onderverdeeld in zones (Figuur 7). Zones 1.A, 1.B, 0.B en 1.A behoren niet tot het onderzoeksgebied en zijn het onderwerp van een reeds bekrachtigde archeologienota, geschreven door BAAC Vlaanderen (ID: 7535). Binnen de zones (2.A, 2.B, 5, 6.A, 6.B en 7) van het onderzoeksgebied worden verschillende werkzaamheden gepland zoals; ophogingen, afgravingen, aanleg van een weg, een riolering, een persleiding en nutsleidingen. De geplande werken van elk van deze zones worden in de volgende paragrafen toegelicht.

Figuur 7: Het onderzoeksgebied (zwart omlijnd) verdeelt in zones (Initiatiefnemer 2018).

2.2.1 ZONE 2.A EN 2.B

Van de gehele zone 2.A en 2.B wordt de teelaarde afgegraven (30 cm). Dit betreft een oppervlakte van ca. 18.300 m². Enkel de grond van zone 2.B wordt gebruikt voor de overhoogte van zone 1.A. Zone 1.A dient opgehoogd te worden tot 14,5 m TAW, waarvoor ongeveer 13.150 m³ grond voor nodig is. Dezelfde zone wordt dan weer verlaagd met 13.150 m³/8.662 m². Uiteindelijk wordt zone 2.B verlaagd met 1,5 m tegenover het afgegraven terrein (11,30- 0,30-1,5= 9,5 m TAW). Momenteel bevinden zone 2.A en 2.B zich gemiddeld op 11,3 m TAW. Echter, het wordt in tijdelijke toestand maximaal verlaagd tot 9,5 m TAW. In afwachting van de werken moet er van een maximale verlaging tot 8,5 m TAW worden uitgegaan (Initiatiefnemer 2018). Dit betekent dat zone 2.B maximaal 2,8 m wordt verlaagd.

2.2.2 ZONE 4.B

Voor de river terminal wordt een nieuwe ontsluitingsweg voor de percelen aangelegd, die ca. 420 m lang en in totaal 8 m breed wordt. De wegenis wordt op ca. 9,58 m TAW aangelegd tot maximaal 11,15 m TAW. Onder deze weg wordt een regenwaterafvoerleiding (RWA) en een droogweerafvoerleiding (DWA) aangelegd. De RWA (400 mm) wordt hierbij ca. 100 m lang, en de DWA (250 mm) ca. 380 m. De RWA zal de bodem maximaal ca. 4,56-m-MV verstoren en de DWA 2,6 m-MV. Deze waarden staan voor de BOK (onderkant van de buis). Voor de uitgraving dient hier nog 0,5 m bij opgeteld te worden. De bodem wordt maximaal tot 5,2 m TAW verstoord.

In de Ooigemstraat wordt een persleiding aangelegd. Ter hoogte van de DWA riolering komt deze 3,27 m-MV te liggen. Aangezien deze persleiding wordt aangelegd in een gestuurde boring, zal dit enkel lokaal bodemverstoringen veroorzaken.

2.2.3 ZONE 5

In zone 5 wordt een keet met een parkeerplaats aangelegd. De parkeerplaatsen worden in een bitumineuze verharding aangelegd en zal de bodem tot ca. 0,6 m-MV verstoren. In de groenstrook naast de weg worden nutsleidingen aangelegd die ongeveer tot 1 m diep komen te liggen.

De hoogte van de bodem van zone 5 varieert. T.h.v de parking is de hoogtemeting ongeveer 9,7 m TAW en t.h.v. de keet ongeveer 10,7 m TAW. In zone 5 worden naast de verhardingen ook afvoerleidingen geplaatst (van zone 4.B). Er moet uit worden gegaan dat de geplande werken tot 8,5 m TAW gaan. Dit betekent dat de maximale verstoring tot ongeveer 1,2 m tot 2,2 m onder het maaiveld komt.

2.2.4 ZONE 6.A, 6.B EN 7

Van zone 6.A, 6.B en 7 wordt een groenstrook gecreëerd. Deze zones worden niet afgegraven, maar zullen lokaal verstoord worden door de aanleg van groen. De groenstroken sluiten aan op de niveau's van de weg en de gracht. De bodem wordt hierbij tot ca. 0,5 m-MV verstoord.

2.2.5 IMPACT

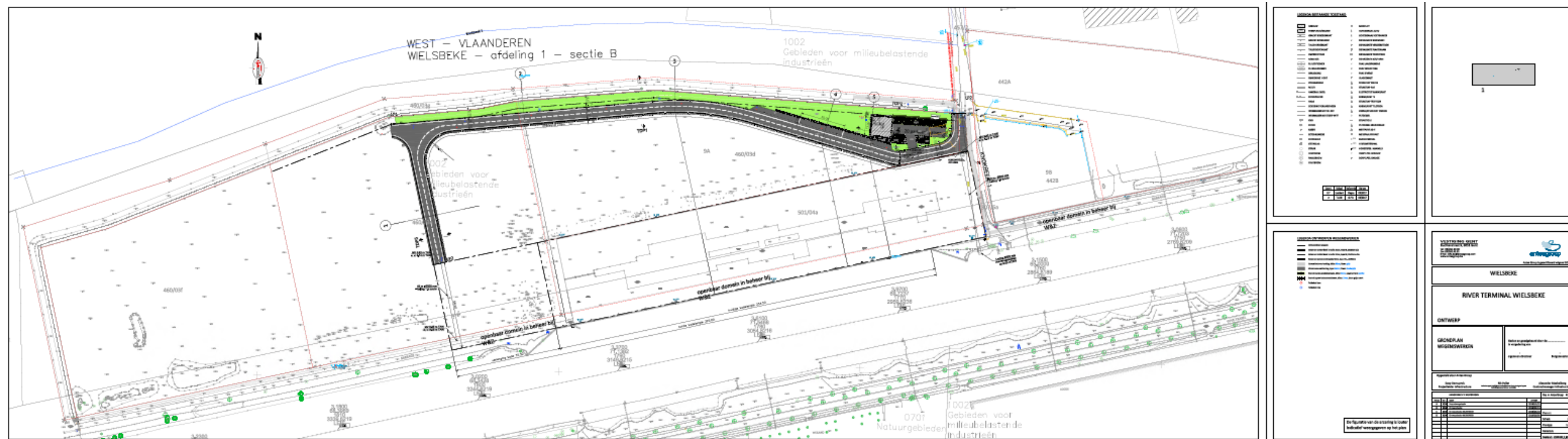
Doordat de persleiding door middel van een gestuurde boring zal worden aangelegd, zullen er enkel lokale verstoringen in de bodem worden veroorzaakt. Dit geldt ook voor de groene zone (6.A, 6.B en 7), zie Tabel 1.

Echter, de geplande werken in de andere zone's zullen wel impact hebben op eventuele aanwezige archeologische lagen. Dit geldt vooral voor zone 2.A/2.B, 4.B en 5.

Zone	Geplande werken	Maximale diepte (m-MV)
Persleiding	D.m.v gestuurde boring	1 m-MV
2.A/2.B	Afgraving	3 m-MV
4.B	Aanleg rioleringen, nutsleidingen	3,25 m-MV
5	Aanleg parkeerplaatsen, keet en afvoerleidingen	2,2 m-MV
6.A en 6.B	Groene strook	0,3 m-MV
7	Groene zone	0,5 m-MV

Tabel 1: Overzicht met geplande werken per zone met verstoringen (Initiatiefnemer 2018).

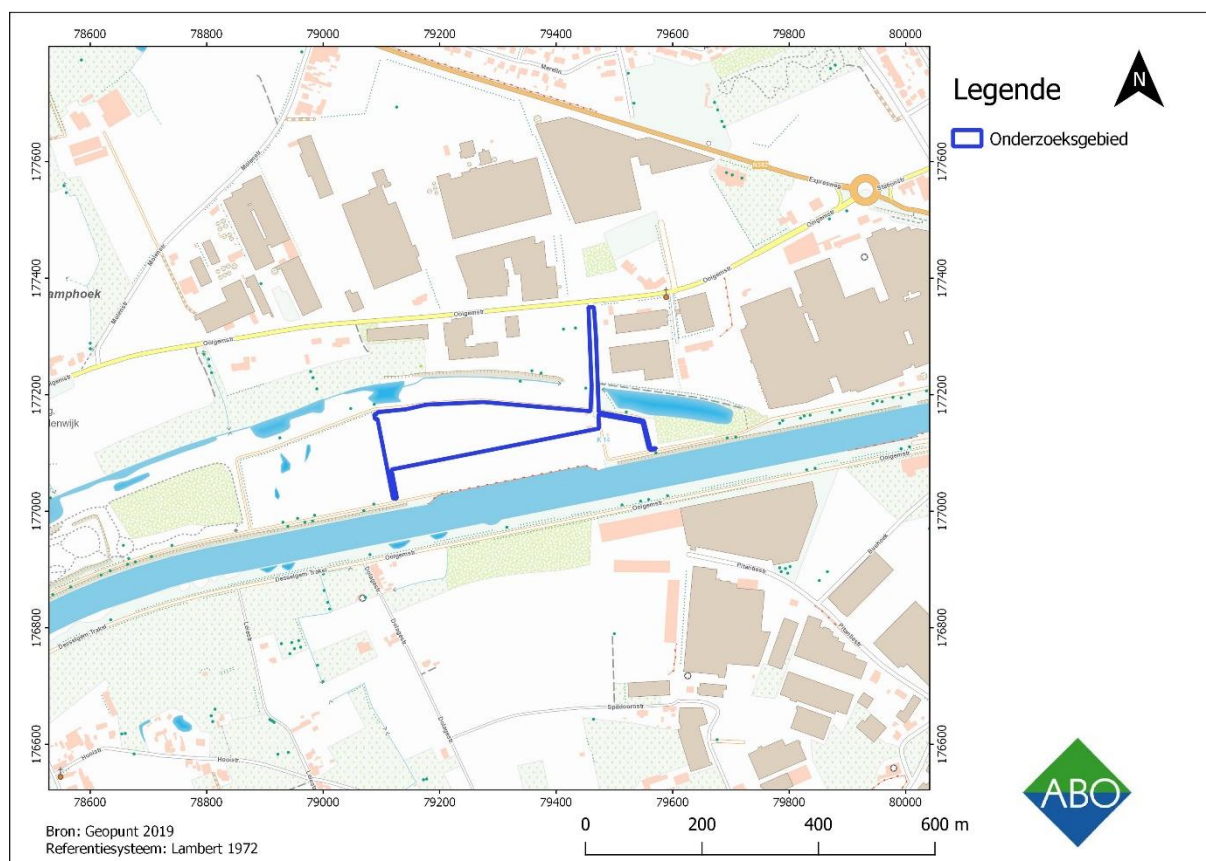
3 ASSESSMENTRAPPORT: LANDSCHAPPELIJKE ANALYSE

3.1 TOPOGRAFISCHE SITUERING

3.1.1 TOPOGRAFIE

Het onderzoeksgebied bevindt zich ter hoogte van de Ooigemstraat 9a in Wielsbeke in het zuidoosten van de provincie West-Vlaanderen (Figuur 10). Het is in een alluviale vlakte van de vroegere Leie gelegen. Aan het einde van de 20ste eeuw is de Leie rechtgetrokken en gekanaliseerd. Het onderzoeksgebied bevindt zich momenteel ten zuiden ervan (cf. hfst 4.4). Het onderzoeksgebied is een industriegebied gelegen; direct ten zuiden grenst het aan een kaaiplateau.

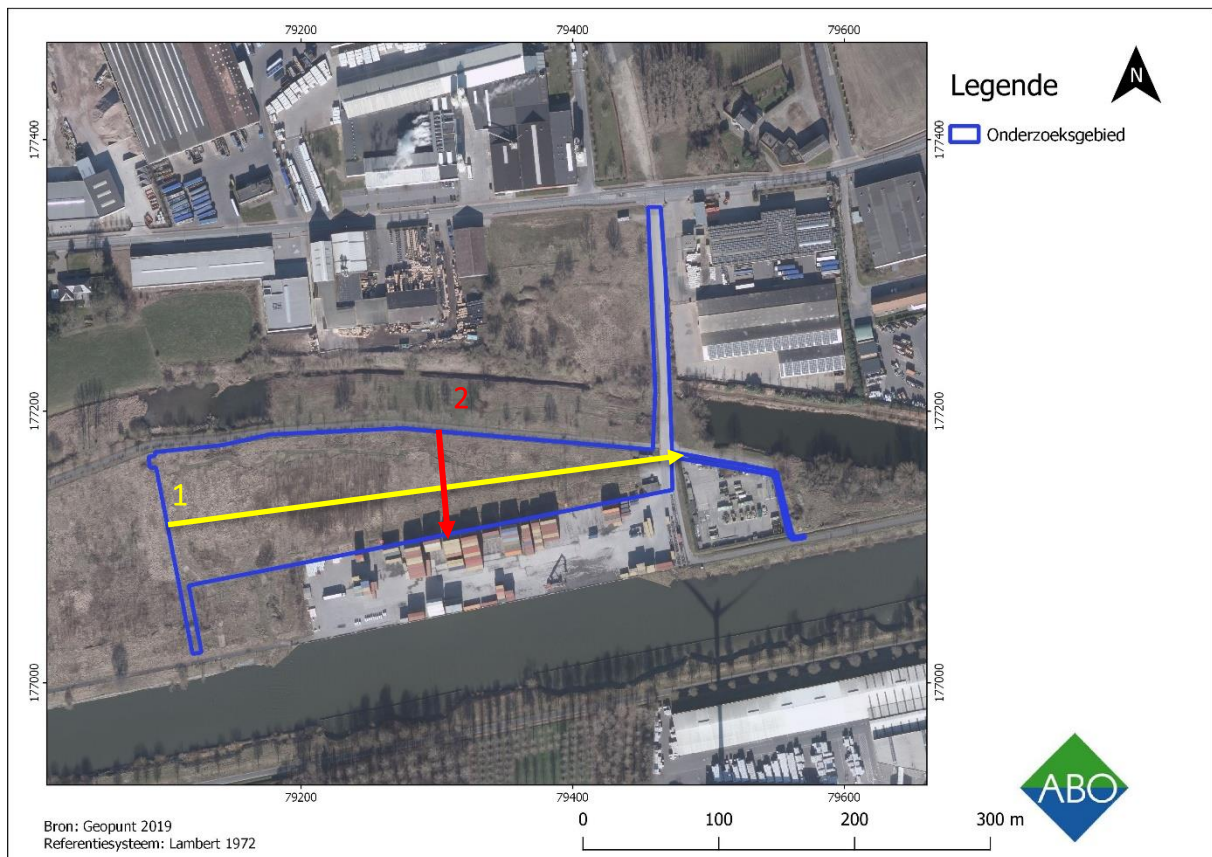
Op ca. 1 km ten noorden van het onderzoeksgebied is het woondorp Wielsbeke gelegen. De Knokbeek (oude loop van de oorspronkelijke Leie) stroomt direct ten noorden van het onderzoeksgebied, de nieuwe Leie ten zuiden.

Figuur 10: Topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (schaal 1:7.000).

3.1.2 HOOGTEVERLOOP

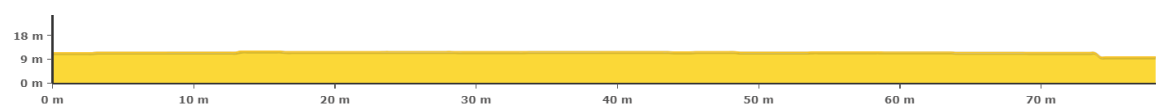

Figuur 11: Ortholuchtfoto (middenschallig, winteropname, 2017, schalen 1:4.500/ 1:100.000). De nummers van de hoogteprofielen corresponderen met deze weergegeven in Figuur 12 en Figuur 13.

Het hoogteverschil van het landschap binnen het onderzoeksgebied is redelijk beperkt (Figuur 11). Echter, het hoogteprofiel loopt wel geleidelijk af van west naar oost. Het westen bevindt zich op ca. 12 m TAW en het oosten op 10,7 m TAW. Hiertussen komen geen zeer minimale onregelmatigheden voor (zie hoogteprofiel 1, Figuur 12). Van noord naar zuid blijft de hoogte zeer beperkt en bevindt het zich gemiddeld op 11,5 m TAW. Echter, de rand van het perceel, aan de kant van de Leie, ligt lager op een gemiddelde van 9,8 m TAW (zie hoogteprofiel 2, Figuur 13). Dit is een mogelijk het resultaat van de nivellering en ophoging (cf. hfst 3.3).

Figuur 12: Hoogteprofiel 1 (west naar oost) (Geopunt 2018).

Figuur 13: Hoogteprofiel 2 (noord naar zuid) (Geopunt 2018).

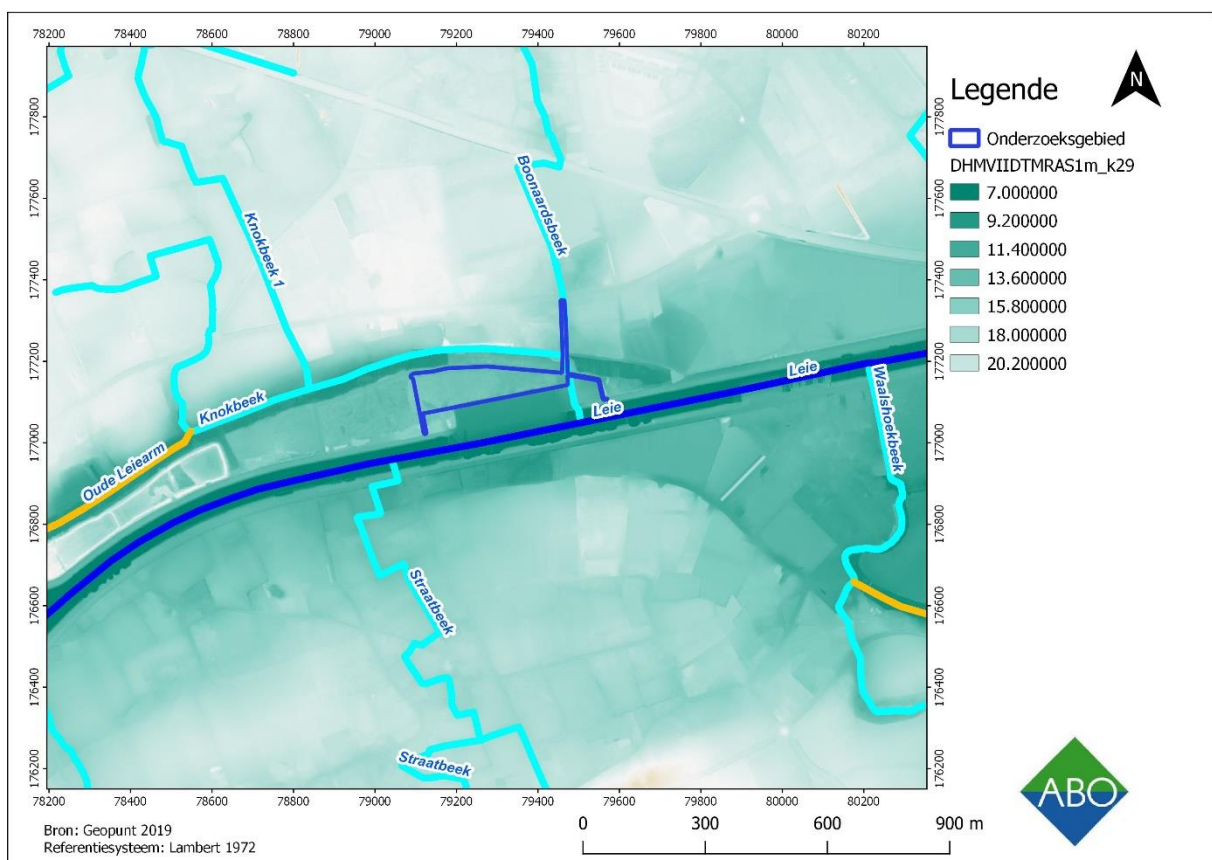
3.1.3 HOOGTEMODELKAARTEN

Wielsbeke bevindt zich fysisch-geografisch tot de alluviale Leievallei en op de uitlopers van het zandlemige Land van Roeselare-Kortrijk (Inventaris Onroerend Erfgoed; ID 125004).

Het reliëf is in de vorm van een Digitaal Hoogtemodel-kaart en Hillshadekaart weergegeven (Figuur 14 tot Figuur 15). Volgens de DHM kaart bevindt het onderzoeksgebied zich op ongeveer 10 tot 12 m TAW. Het is duidelijk te zien dat het onderzoeksgebied en de directe omgeving van de Leie lager zijn gelegen in het landschap, in de alluviale vlakte.

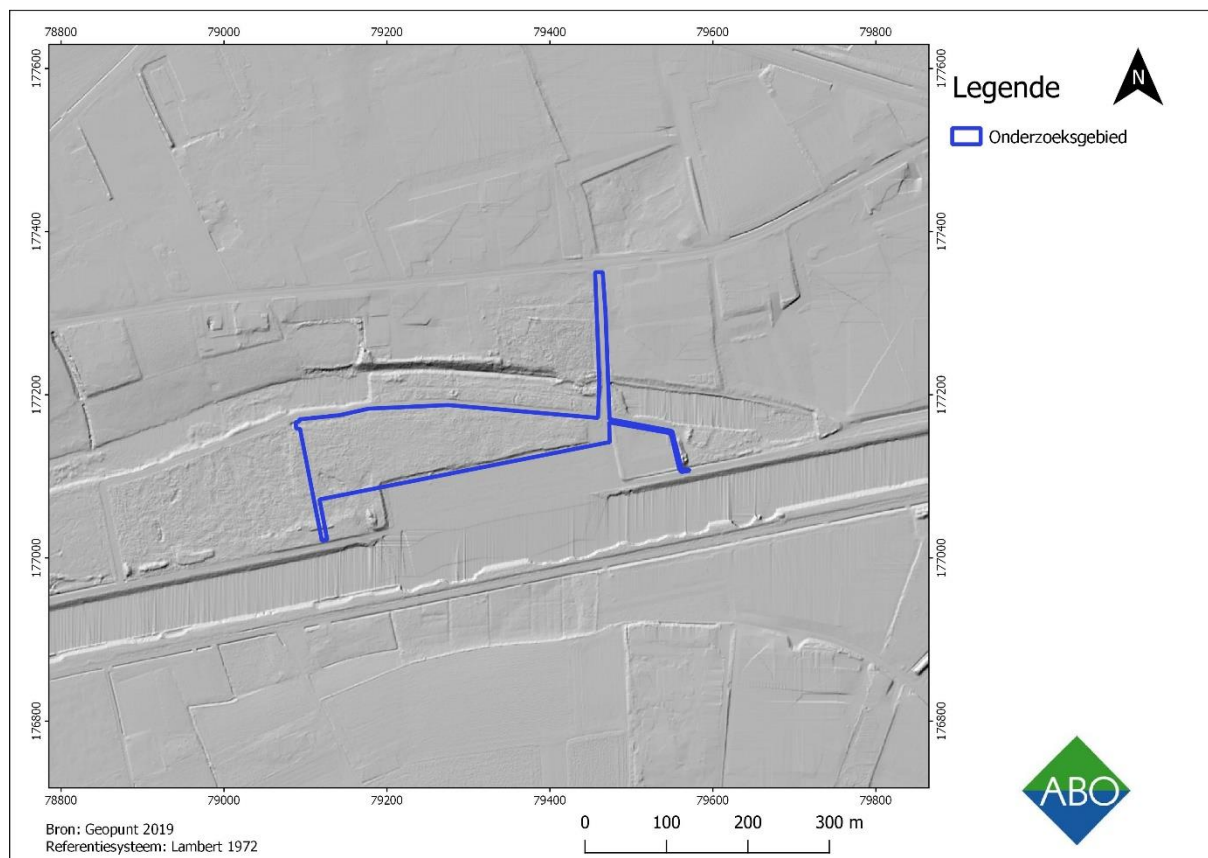
Wanneer er naar de Hillshadekaart gekeken wordt (Figuur 15), lijkt het alsof er veel kleine onregelmatigheden zijn binnen het profiel van het onderzoeksgebied. Het oostelijke gedeelte en de rand van het perceel aan de kant van de Leie liggen beduidend lager dan de rest van het onderzoeksgebied.

Uit het bodemonderzoek van Ronsse (2018), blijkt dat er in onderzoeksgebied een ophogingspakket aanwezig is tussen de 0,5 en 1 m-MV. Dit onderzoek wordt verder besproken bij paragraaf 3.2.1.1. Uit het archeologisch onderzoek van Lina et al (2018) van BAAC Vlaanderen blijkt dat er een sterk fluctuerend ophogingspakket aanwezig is t.h.v. de toegangsweg. Het bleek wel dat de archeologische relevante lagen zich op verschillende dieptes bevonden, als resultaat van de onregelmatige dikte van de ophopingslagen (Lina et al 2018, 2). Het is dus niet met zekerheid te zeggen waar dit ophogingspakket aanwezig is en hoe dik dit eventueel voorkomt. Dit onderzoek wordt verder besproken in paragraaf 4.2.3.

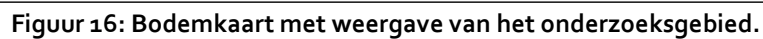
Figuur 14: DHM kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied.

Figuur 15: Hillshade kaart met weergave onderzoeksgebied.

3.2.1 BODEMKAARTEN

Lep-bodem: De noordwestelijke hoek van het onderzoeksgebied is gekarteerd op een natte zandleembodem zonder profiel. Het betreft een hydromorfe sterk gleyige grondwatergrond. Deze bodems vertonen een reductiehorizont tussen de 100 en 120 cm (Geopunt 2018: Bodemkaart, bodemtypes).

Eep-bodem: Een deel van het westelijke gedeelte van het onderzoeksgebied is gekarteerd op een sterk gleyige kleibodem met reductiehorizont zonder profielontwikkeling. Dit zijn hydromorfe, sterk gleyige alluviale grondwatergronden. Deze bodems kenmerken zich voornamelijk door een grijsachtige bovengrond die op een sterk gegleyficeerde ondergrond ligt. Er treedt een reductiehorizont (blauwgrijs van kleur) op tussen de 80 en 120 cm. Het alluviaal dek (kleiig) rust op een zand- veen- of veensubstraat (Van Ranst en Sys 2000, 172).

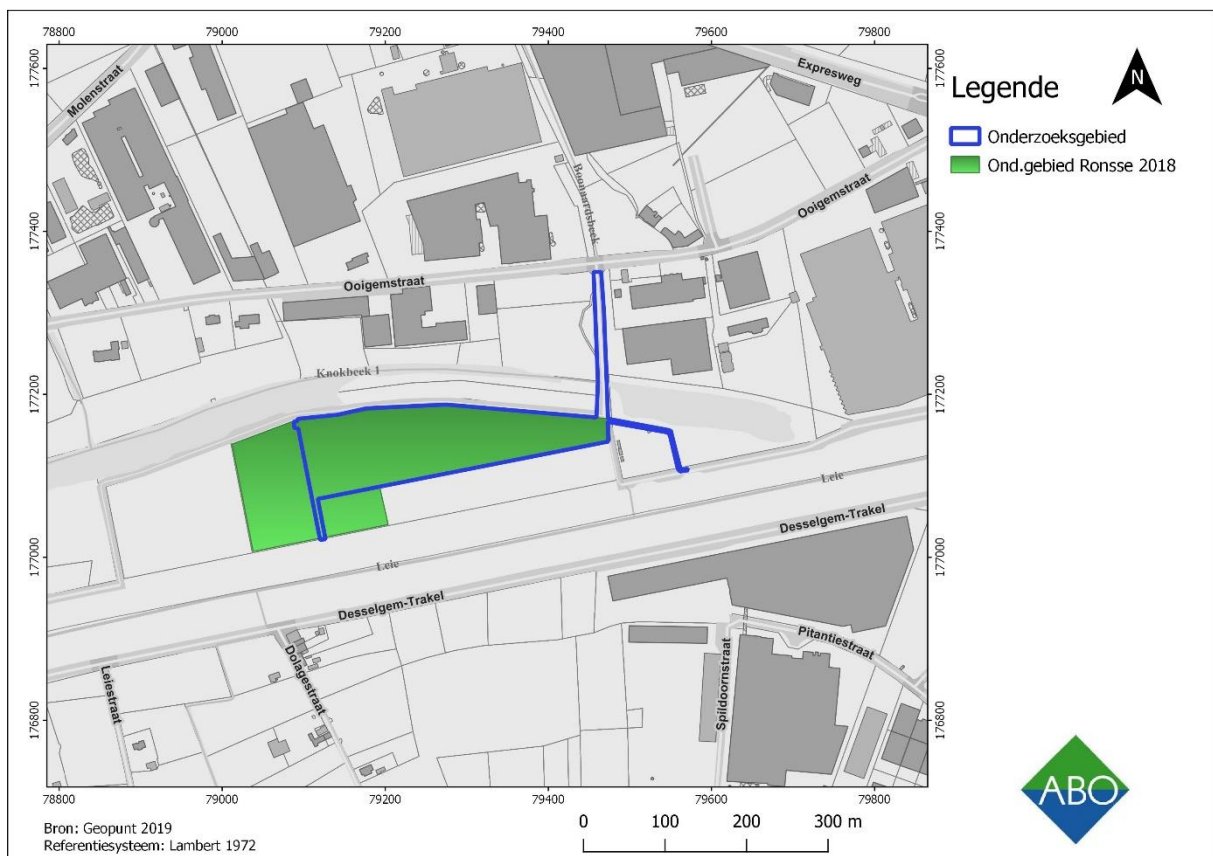
2018I264/ 24836.R01- Verslag van Resultaten- Archeologische evaluatie van het bodemarchief aan de Ooigemstraat 9a te Wielsbeke (West-Vlaanderen)

reductiehorizont en is zeer nat. Het betreft een hydromorfe, alluviale grondwatergrond, die gekenmerkt wordt door een donkergrijze Ap (20-30 cm dik) met sterke roest (Van Ranst en Sys 2000, 174).

Uep-bodem: Een klein gedeelte van het onderzoeksgebied bevindt zich op een sterk gleyige grond op zware klei. Dit is net zoals de **Ufp-bodem** een hydromorfe, natte alluviale grondwaterbodemp, echter, deze bevat onder de grijze Ap een gegleyificeerde Cg horizont. Het materiaal wordt plastischer en massieffer naar beneden toe (Van Ranst en Sys 2000, 174).

Het onderzoeksgebied bevindt zich aan de rand van een alluviale vallei, wat mogelijk een aantrekkelijke locatie was om te vestigen in het verleden.

3.2.2 MILIEU HYGIËNISCH BODEMONDERZOEK

Figuur 17: Het onderzoeksgebied van eerder uitgevoerd bodemonderzoek door Ronsse in 2018 (Ronsse 2018, 8).

Zoals eerder is aangehaald in hoofdstuk 2, is er door de ABO nv in juli 2018 een bodemonderzoek uitgevoerd in het kader van grondverzet ter hoogte van de Ooigemstraat 9a te Wielsbeke (Figuur 17). Het onderzoeksgebied van Ronsse (2018) overlapt met het onderzoeksgebied van deze archeologienota.

Uit historisch onderzoek blijkt dat het gehele terrein deel uit maakt van een verhoging die in 1974- 1975 heeft plaatsgevonden. Het gebied werd opgehoogd met quataire zanden afkomstig van de aanleg van de nieuwe Leie. Echter, het is niet bekend hoe dik dit ophogingspakket is. Volgens Ronsse is het ophogingspakket ca. tot 1 m dik (Ronsse 2018 ,7). Daarnaast is er in het verleden stortmateriaal teruggevonden op het terrein (Ronsse 2018, 8). Het is niet bekend waar het stortmateriaal zich bevindt en tot welke diepte.

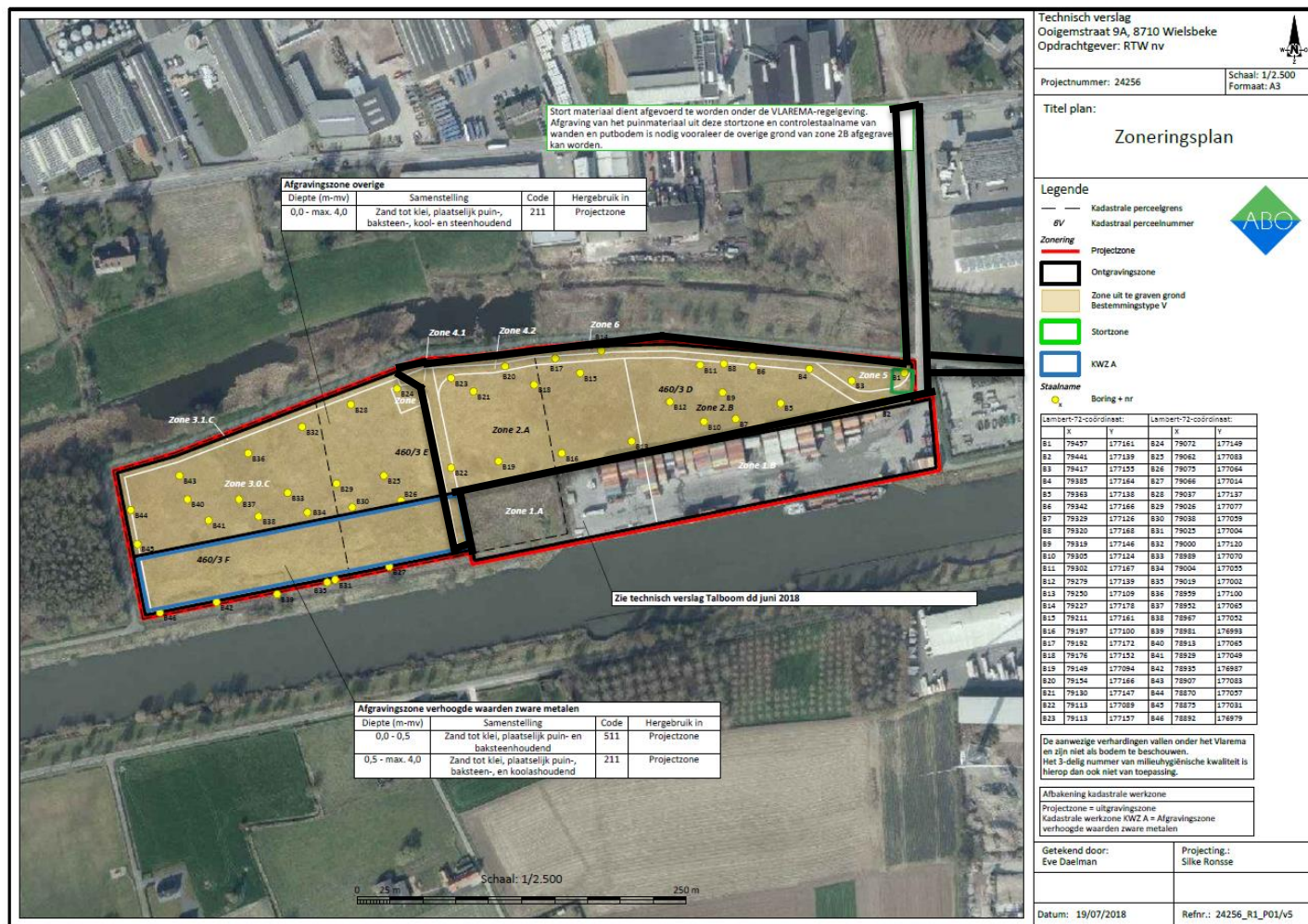
In het verleden zijn er diverse bodemonderzoeken op het terrein uitgevoerd. In 2005 is er een oriënterend bodemonderzoek uitgevoerd in opdracht van Katoen Natie (Ronsse 2018, 8). Dit bodemonderzoek is onder andere uitgevoerd op de percelen 4603F, 4603E, 4603D (huidige onderzoeksgebied). Er werden verschillende verontreinigingen aangetroffen zoals sulfaten, ammonium en Kjeldahl stikstof in het grondwater. Het was vastgesteld dat de verontreiniging is ontstaan op de aangrenzende percelen 458B en 457C. Echter, tijdens vervolgonderzoek in 2009, zijn de sterk verhoogde concentraties in het grondwater niet teruggevonden en werden daarom als historisch beschouwd (Ronsse 2018, 8). Dit bleek ook uit de bodemonderzoeken in opdracht van de gemeente in 1999 en 2006 (Ronsse 2018, 9).

Om na te gaan hoe de verontreiniging van ammonium, Kjeldahl stikstof en sulfaten naar het zuidwesten verspreid werd richting perceel 4603D en 4603E (huidige onderzoeksgebied) en om te onderzoeken of bodemsanering nodig was en wie hier verantwoordelijk voor was, zijn er diverse bodemonderzoeken uitgevoerd in 1995, 1996, 1997 en 2006 (Ronsse 2018, 9). Uit aanvullend bodemonderzoek bleek dat er op het terrein van Katoen Natie (huidige onderzoeksgebied), regionaal verhoogde waarden van ammonium en Kjeldahl stikstof in het grondwater voorkomen. Daarnaast hebben stortactiviteiten voor extra verhoogde waarden van stikstofverbindingen gezorgd (Ronsse 2018, 9).

Recent heeft ABO nv een milieuhygiënisch bodemonderzoek uitgevoerd op het huidige onderzoeksgebied om te hergebruiksmogelijkheden van de te af te graven grond te onderzoeken. Er werden in totaal 46 boringen over het gehele onderzoeksgebied gezet om het bodemprofiel te bepalen. Uit de resultaten blijkt dat een gedeelte van de bodem van het onderzoeksgebied van deze archeologienota verstoord is. De grond t.h.v boring 2 was tot 0,5 m uiterst baksteenhoudend (Ronsse 2018, 19- 20). De grond bij boring 3 tot en met 10 en 13, 14, 15, 17, 18 is tot 0,5 m-MV zwak tot matig puinhoudend/steenhoudend. Bij boring 11 en 16 komt dit voor tot 0,3 m –MV. Boring 19 en 20 waren niet verstoord. Op basis van dit onderzoek kan er worden uitgegaan de bodem binnen het huidige onderzoeksgebied tot 1 m diep is verstoord. De toekomstige geplande werken, vooral in zone 2.A/2.B, 4.B en 5 zullen de bodem dieper reiken dan dit ophogingspakket. De bodemarchief is dus bedreigd door de werken. T.h.v de persleiding en zone 6.A/6.B (groene zone) wordt het bodemarchief niet bedreigd.

Daarnaast werden ook de sulfaten, ammonium en Kjeldahl-stikstof op het terrein onderzocht. Ter hoogte van boring nr. 24 werd er geconstateerd dat de Kjeldahl stikstof lichtelijk verhoogd is. Dit was niet het geval ter hoogte van boring nr. 1 en nr. 14 (Ronsse 2018, 25). Ter hoogte van boring nr. 1 werd ook een lichte verhoging van ammonium vastgesteld. Er waren geen verhogingen geconstateerd in de buurt van boring nr. 14 en nr. 24 (Ronsse 2018, 26). Er waren ook lichte verhogingen voor sulfaat vastgesteld bij boring nr. 14 en nr. 15. Bij boring nr. 1 zijn de sulfaatwaarden eerder laag (Ronsse 2018, 26).

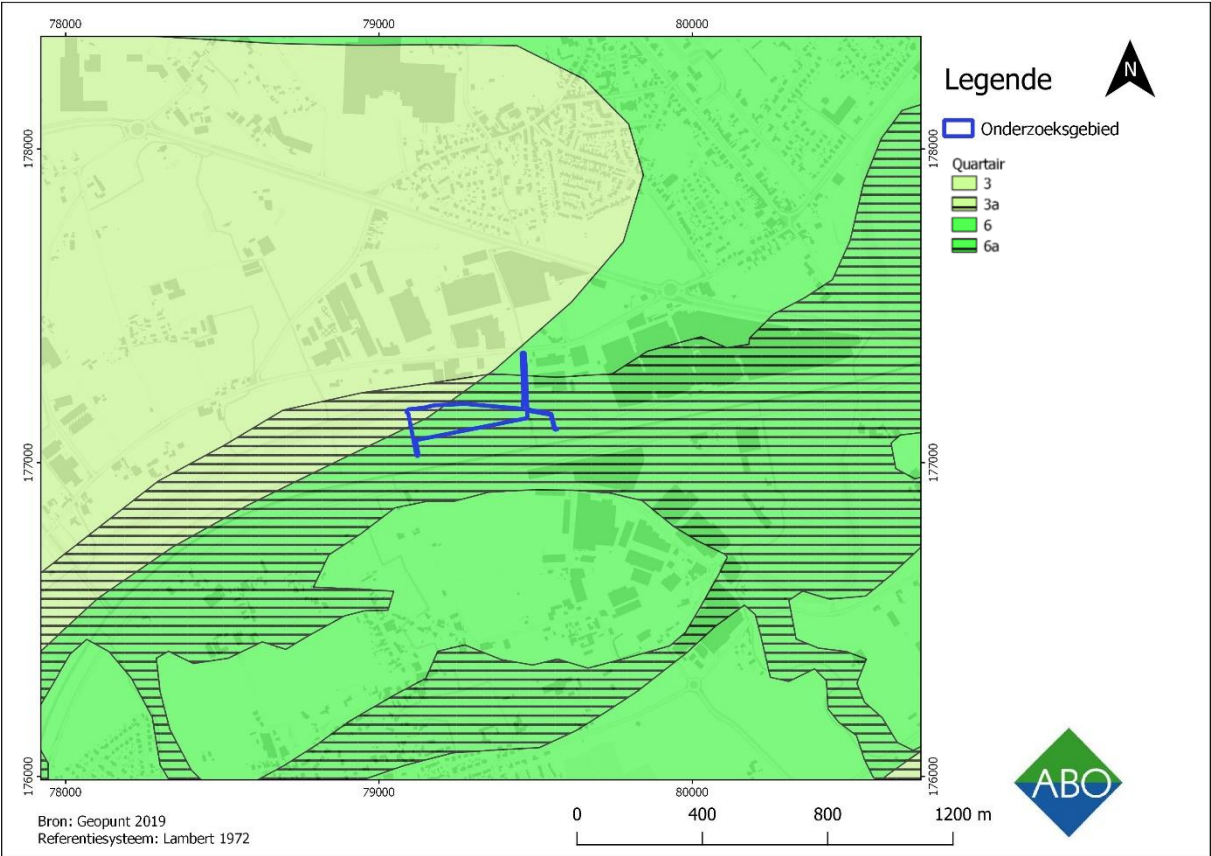

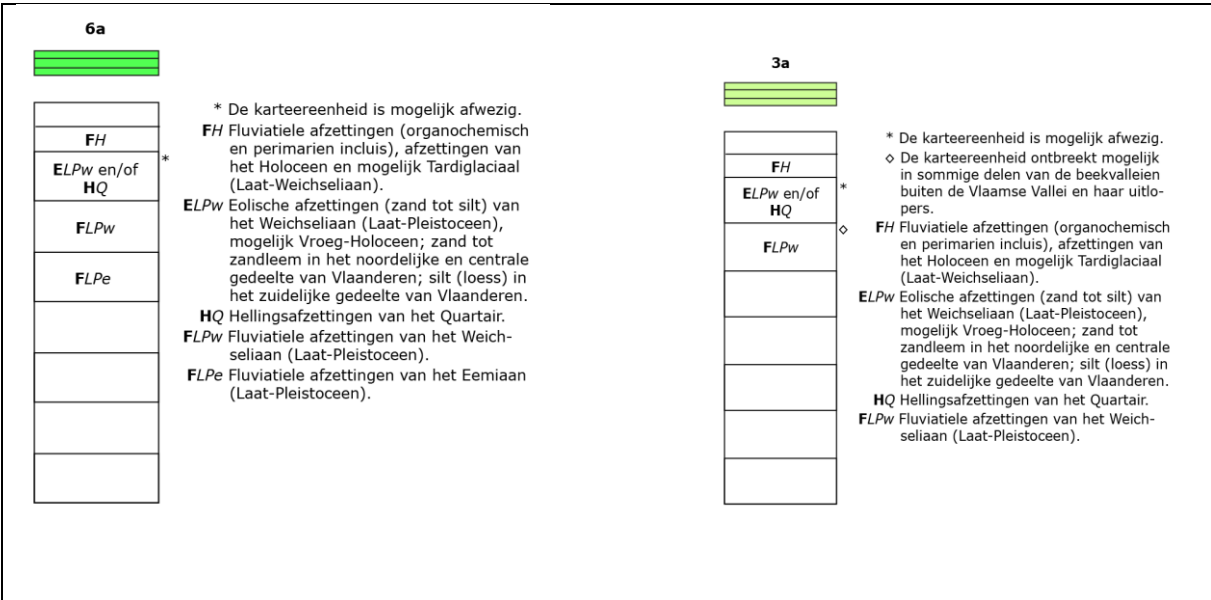
Figuur 18: De locatie van de boringen van het bodemonderzoek van Ronsse 2018 (Ronse 2018, 36). Daarnaast is het onderzoeksgebied weergegeven (zwart omlind).

3.2.3 QUARTAIRGEOLOGISCHE KAART

Figuur 19: GRB en quartairegeologische kaart met weergave van het onderzoeksgebied.

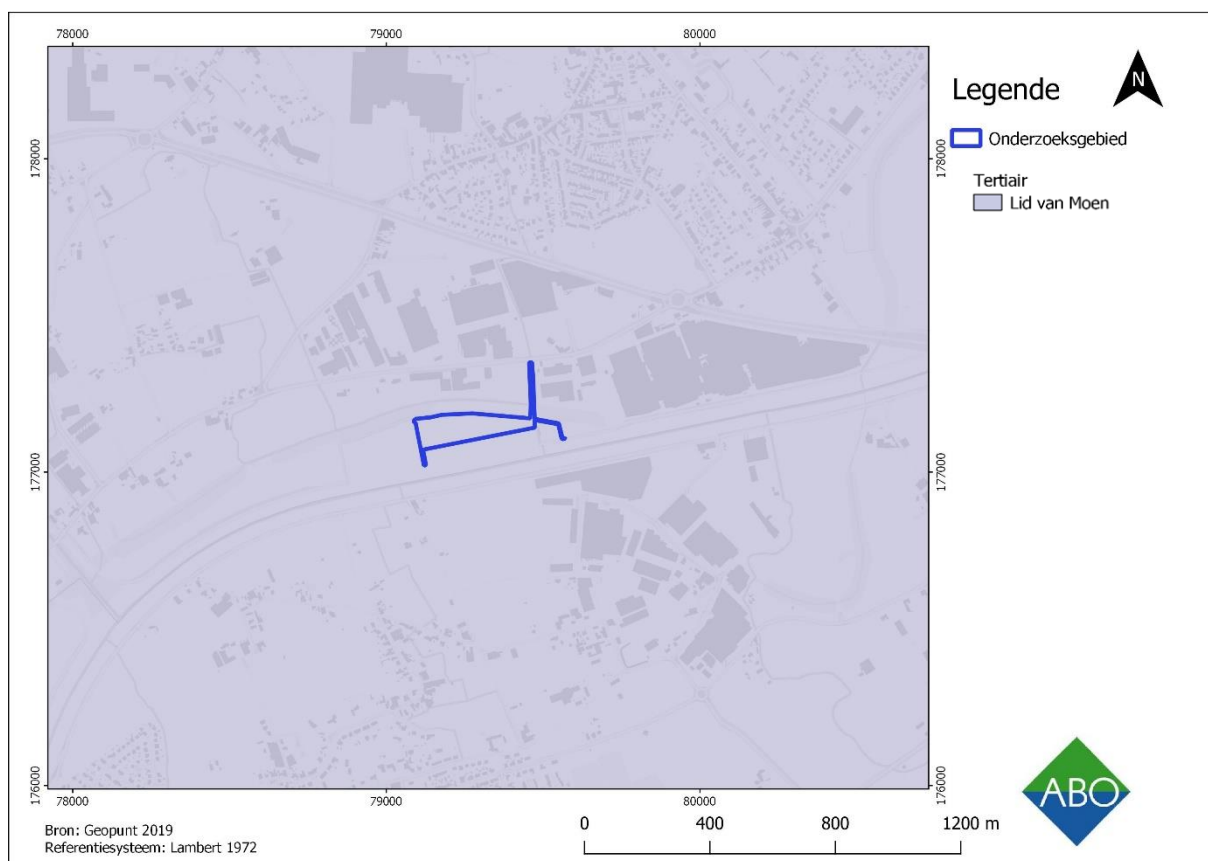
Figuur 20: Quartaire sequenties (6a en 3a) ter hoogte van het onderzoeksgebied (Geopunt 2018).

Volgens de quartairegeologische kaart valt het onderzoeksgebied in twee verschillende quartaire sequenties (Figuur 19 en Figuur 20). Het onderzoeksgebied valt voor het grootste deel in profieltype 6a. Dit profieltype bestaat uit fluviaatiele afzettingen uit het Eemiaan en Weichseliaan (Laat-Pleistoceen).

Hierboven bevinden zich Holocene en/of Tardiglaciale afzettingen (Geopunt 2018: Quartair geologische kaart). Dit gegeven toont de verwachtingen naar mogelijke aanwezigheid van resten uit de prehistorie.

De noordwestelijke hoek van het onderzoeksgebied is gekarteerd op profieltype 3a. Dit profieltype wordt gekenmerkt door Holocene en/of Tardiglaciale fluviatiele afzettingen bovenop de Pleistocene afzettingen (Geopunt 2018: Quartair geologische kaart).

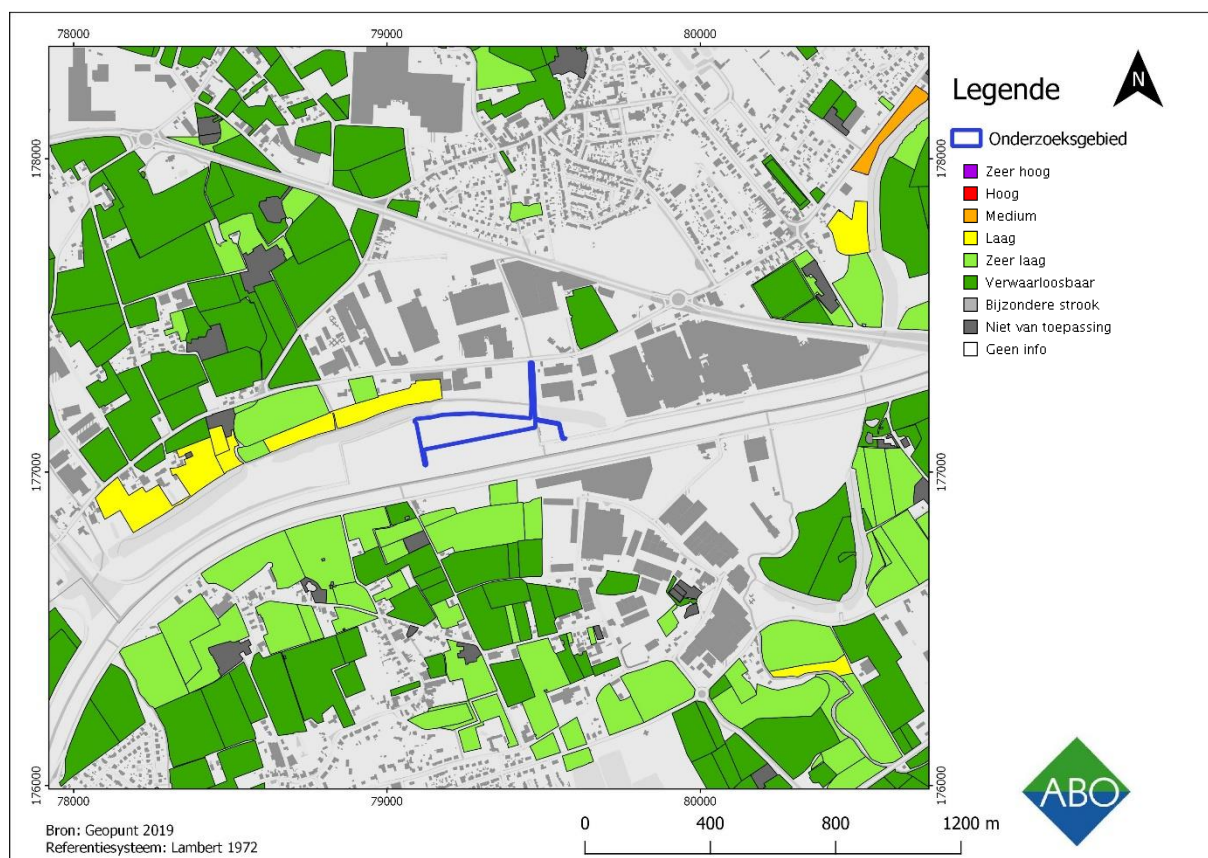
3.2.4 TERTIAIRGEOLOGISCHE KAART

Figuur 21: Gedigitaliseerde tertiairgeologische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied.

De ondergrond van het onderzoeksgebied en de ruimere omgeving is gekarteerd op de Formatie van Kortrijk (vroeg Eoceen), zie Figuur 21. Binnen deze formatie worden vier leden onderscheiden: Lid van Mont-Heribu, Lid van Orchies, Lid van Moen en Lid van Aalbeke. De ondergrond van het onderzoeksgebied is gekarteerd op het Lid van Moen (Figuur 21). Dit lid wordt gekenmerkt door grijze klei tot silt. De afzetting is voornamelijk uit kleihoudend en bestaat uit nummulites planulatus.

3.2.5 BODEMEROSIEKAART

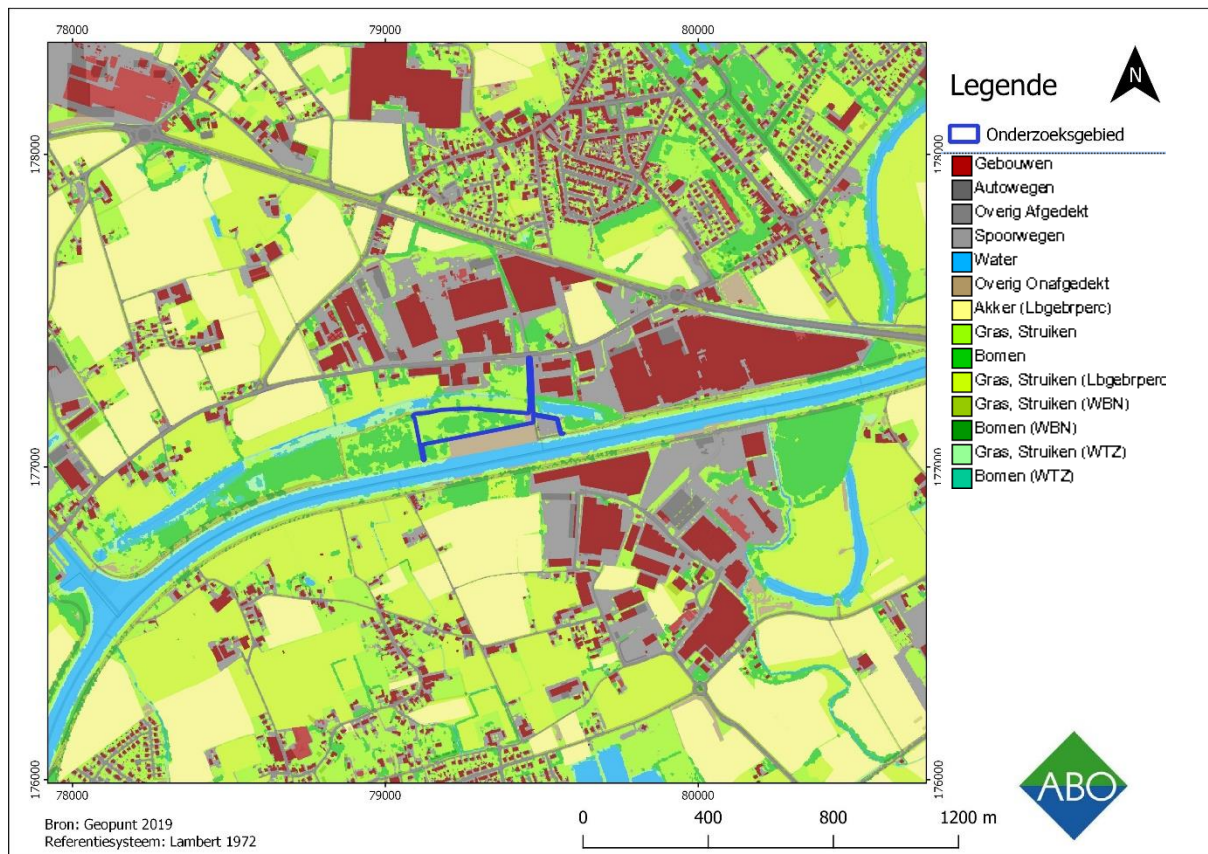

Figuur 22: Bodemerosiekaart op perceelsniveau met aanduiding van het onderzoeksgebied.

Over de percelen ter hoogte van het onderzoeksgebied is geen informatie beschikbaar over potentiële bodemerosiepotentieel (Figuur 22). Echter de percelen in de ruimere omgeving zijn wel gekarteerd. Voor een gebied op ongeveer 50 m ten noorden van het onderzoeksgebied is de potentiële bodemerosie laag. Voor de zone ten zuiden van het onderzoeksgebied komen percelen voor die gekarteerd zijn op zeer laag en verwaarloosbaar.

3.2.6 BODEMBEDEKKINGSKAART

Figuur 23: Bodembedekkingskaart (2012) met aanduiding van het onderzoeksgebied (schaal van 1:7.000).

Volgens de bodembedekkingskaart is het gehele onderzoeksgebied bedekt met bomen (donkergroen), gras en struiken (lichtgroen), zie Figuur 23. De ruimere omgeving van het onderzoeksgebied wordt gekenmerkt door akkers (geel), gebouwen (rood), wegen (grijs) en de Leie (blauw).

4 ASSESSMENTRAPPORT: ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS

Geraadpleegde bronnen hoofdstuk 4 met betrekking tot archeologische voorkennis	Toelichting
Inventarissen	
Inventaris archeologische zone	Niet van toepassing
Landschapsatlas	Niet van toepassing
Inventaris bouwkundig erfgoed	Relevant, cf. 4.2.1
Beschermde stads- en dorpsgezichten	Niet van toepassing
Centraal Archeologische Inventaris	Relevant, cf. 4.2.2
Inventaris historische stadskern	Niet van toepassing
Inventaris gebieden waar geen archeologie te verwachten valt (GGA)	Relevant, cf. 4.2
Wereldoorlog relictten	Niet van toepassing
Belgisch (verdwenen) molenbestand	Niet van toepassing
Cartografische bronnen	
Fricxkaart (1745)	Niet relevant, maar wel vermeld, cf. 4.3.1
Ferrariskaart (1771-1778)	Relevant, cf. 4.3.2
Atlas der Buurtwegen (1841)	Relevant, cf. 4.3.3
Vandermaelen kaarten (1846- 1854)	Relevant, cf. 4.3.4
Popp kaart (1842-1879)	Niet beschikbaar
Topografische kaart van België uit 1969	Relevant, cf. 4.3.4
Ortholuchtfoto's	
Kleinschalige zomeropnamen, 1971, zwart-wit	Relevant, cf. 4.4
Kleinschalige zomeropnamen, 1979, kleur	Relevant, cf. 4.4
Kleinschalige zomeropnamen, 1986, kleur	Relevant, cf. 4.4
Opnamen, 1995, zwart-wit	Relevant, cf. 4.4
Middenschalige winteropnamen, 2003, kleur	Relevant, cf. 4.4
Middenschalige winteropnamen, 2007, kleur	Relevant, cf. 4.4
Middenschalige winteropnamen, 2011, kleur	Relevant, cf. 4.4
Grootschalige winteropnamen, 2013-2015, kleur	Relevant, cf. 4.4

Geraadpleegde bronnen hoofdstuk 4 met betrekking tot archeologische voorkennis	Toelichting
Grootschalige winteropnamen, 2017, kleur	Relevant, cf. 4.4

Tabel 2: Geraadpleegde bronnen (Cartesius; Inventaris Onroerend Erfgoed 2018).

4.1 HISTORISCHE ACHTERGROND

In de ruimere omgeving van het onderzoeksgebied zijn archeologische sporen gevonden die teruggaan tot de steentijd. In de voormalige dorpskern van Wielsbeke is een bijl van bruinrijks vuursteen gevonden die gedateerd wordt in de late steentijd (Inventaris Onroerend Erfgoed; ID 125004). Bij een archeologisch onderzoek aan de Vaarstraat, zo'n 1,5 km ten westen van het onderzoeksgebied zijn er vuurstenen voorwerpen en een neolithische bijl gevonden. Tijdens deze opgraving zijn ook nederzettingssporen gevonden die duiden op aanwezigheid tussen 50 v. Chr. tot 50 na Chr. en 10e tot 12e eeuw (Inventaris Onroerend Erfgoed; ID 114239).

Historische bronnen vermelden Wielsbeke als *Wielsbecke* in 1080, *Wilesbecca* in 1141, *Willebecke* in 1230 en *Wielsbeke* in 1308 (Debrabandere et al 2010, 278). De dorpsnaam is mogelijk van Frankische oorsprong. Het is samengesteld uit het Germaanse woord *Willo* en beek, wat de beek van Willo betekent (Debrabandere et al 2010, 278; Inventaris Onroerend Erfgoed; ID 125004).

In de middeleeuwen behoorde Wielsbeke tot het graafschap Vlaanderen, kasselrij Kortrijk, wat in het bezit was van de heer van Ingelmunster. In de Summa Statorum uit 1902, wordt beschreven hoe de bisschop Radbodus II van Doornik- Noyon de opdracht geeft tot het oprichten van de klooster van de Sint- Maartensabdij van Doornik.

Vermoedelijk werd de eerste kerk in Wielsbeke rond 1400 gebouwd. Volgens een telling van de kasselrij Kortrijk uit 1469, bestond Wielsbeke uit ongeveer 160 inwoners. Deze telling is gebaseerd op de telling van de haarden (Inventaris Onroerend Erfgoed; ID 125004).

Tijdens het ancien régime behoorde het grondgebied van Wielsbeke tot verschillende heerlijkheden, zoals onder andere Ayshove, Ten Broucke, van Ingelmunster en van Bouwede (Inventaris Onroerend Erfgoed; ID 125004).

In de 18e eeuw profiteerde Wielsbeke van een opkomende vlasnijverheid. In 1739 woonden er in totaal 106 wevers in Wielsbeke. De bevolking in Wielsbeke nam ook toe. In totaal waren er 12 wijken in Wielsbeke (168 huizen), 5 herbergen, een graanmolen en een olieslagerij (Inventaris Onroerend Erfgoed; ID 125004).

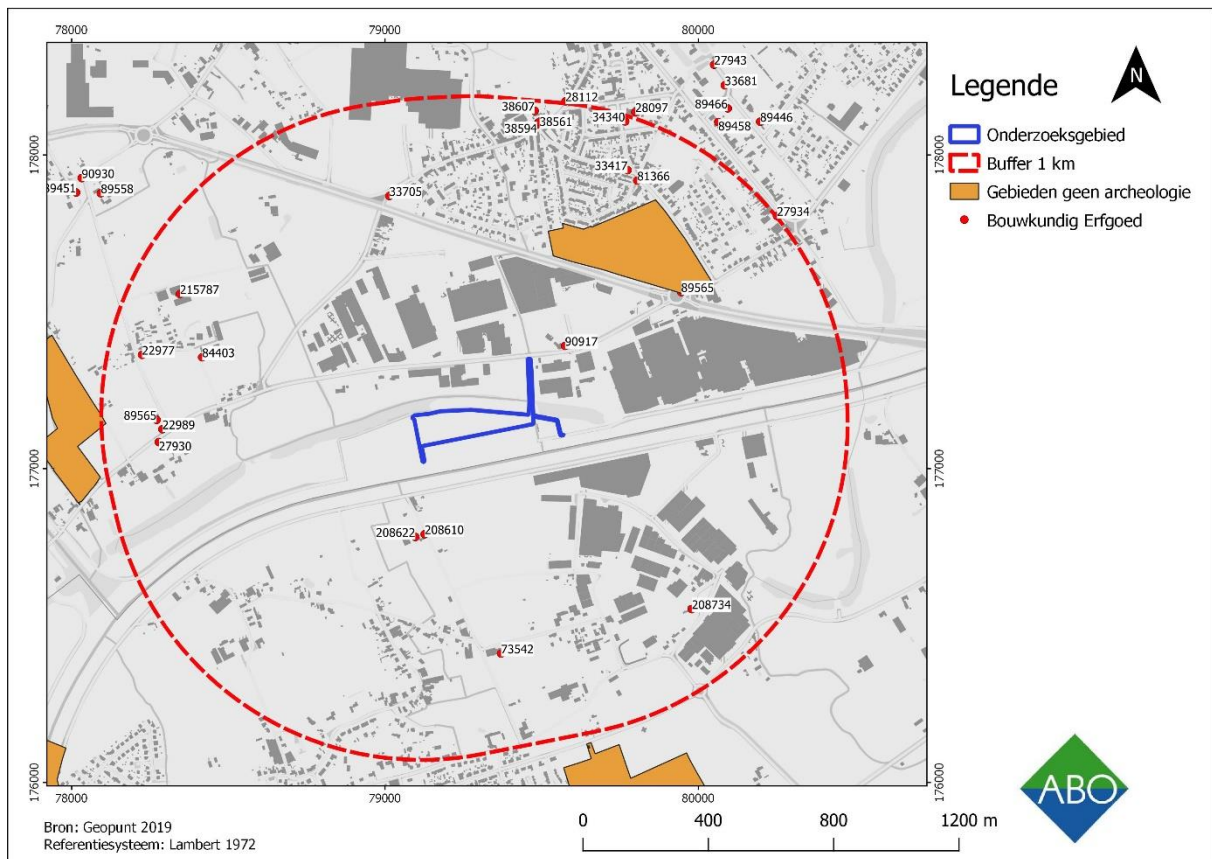
In 1977 is Wielsbeke gefuseerd met de gemeenten Ooigem en Sint-Baafs-Vijver (Inventaris Onroerend Erfgoed; ID 125004).

4.2 INVENTARISSEN ONROEREND ERFGOED

De overzichtskaart van het Geoportaal Onroerend Erfgoed geeft voor het gebied 1 km rondom het studiegebied geen meldingen van beschermde cultuurhistorische landschappen, stads- of dorpsgezichten, archeologische sites, monumenten en wereldoorlog relictten (Figuur 24).

Ruim een km ten zuidwesten van het onderzoeksgebied ligt de landschapsatlas: 'Leievallei tussen Ooigem en Bavikhhoeve' (ID: 300295). Deze vallei is onder andere beschermd vanwege de cultuurhistorische waarde. Langs deze vallei zijn bewoningssporen teruggevonden uit de brons-en

ijzertijd en de Romeinse tijd. Tevens werd dit gebied bewoond door de Franken die diverse ontginningcentra's stichtten in de 6e eeuw. Uit opgravingen uitgevoerd in Ooigem, op ruim 2 km ten westen van het onderzoeksgebied, blijkt dat dit gebied in de Romeinse tijd bewoond was.

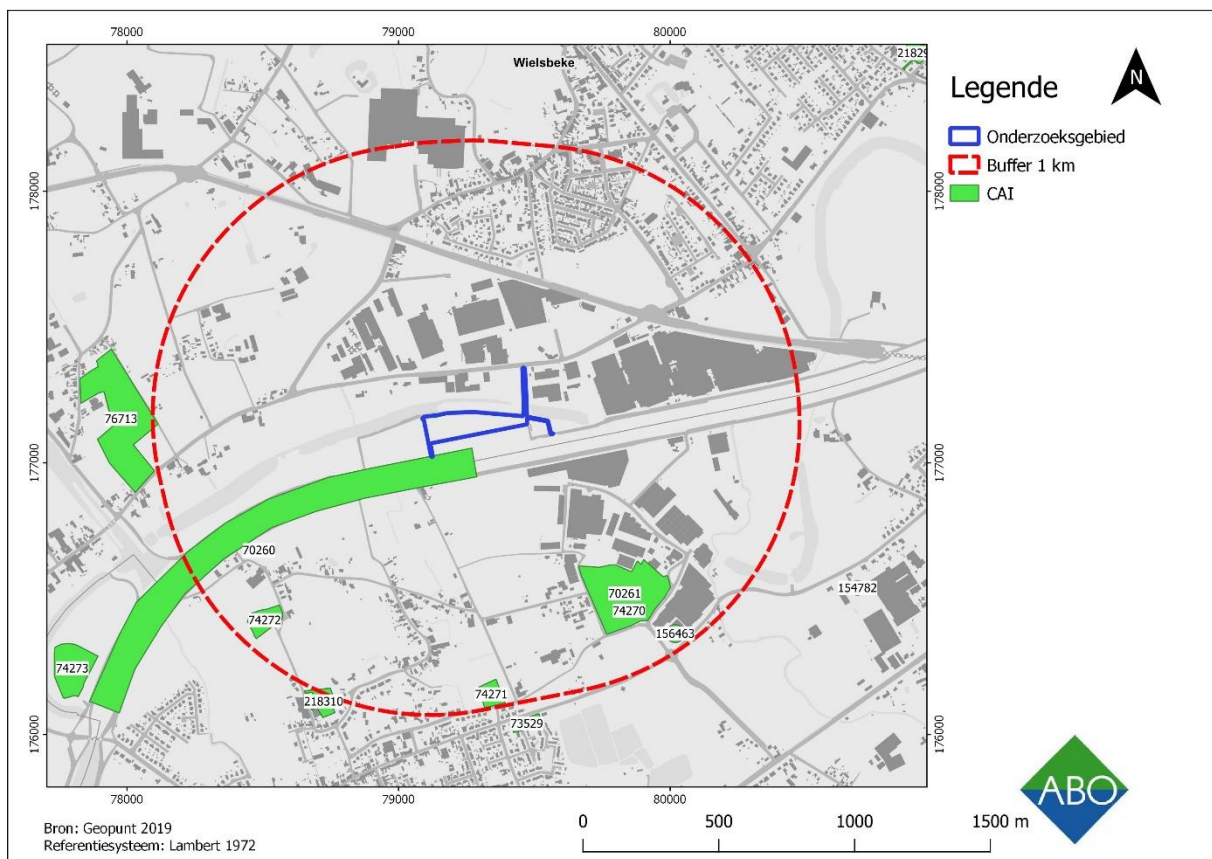

Figuur 24: GRB met weergave van de waarden uit de Inventaris Onroerend Erfgoed.

4.2.1 INVENTARIS BOUWKUNDIG ERFGOED

Volgens de Inventaris Onroerend Erfgoed (2018) komen er in de omgeving (<600 m) van het onderzoeksgebied een aantal bouwkundige erfgoedwaarden voor die voornamelijk tussen de 18e en 21ste eeuw te dateren zijn. Aangezien deze weinig relevante informatie opleveren, wordt hier niet op verder op in gegaan (Figuur 24).

4.2.2 CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS (CAI)

Figuur 25: GRB met weergave van de Inventaris Onroerend Erfgoedwaarden rondom het onderzoeksgebied.

Volgens de centrale archeologische inventaris zijn er aantal gekende archeologische vindplaatsen in de ruimere omgeving (<1 km) van het onderzoeksgebied. Deze vindplaatsen zijn op verschillende tijdsperiodes te dateren, vanaf de steentijd tot de middeleeuwen (Figuur 25).

Direct ten zuidwesten van het onderzoeksgebied, bevindt zich een archeologische site op de rand van de alluviale vlakte (ID: 70260). De archeologische site bevindt zich tegenover de ingang van de sluis Ooigem op het kanaal van Ooigem-Roeselare. Deze vindplaats is ontdekt bij het rechtekken en kanaliseren van de Leie. Kort na het aantreffen van de site is het in zijn geheel mechanisch vernietigd, echter er zijn nog wel enkele losse vondsten uit uitlopende tijdsperiodes bewaard gebleven. Zo zijn er enkele bewerkte vuurstenen objecten gevonden, zoals 5 afslagen, een kling, een eindschabber, een cirkelschabber, enkele geretoucheerde afslagen, een spits (grijszwarte vuursteen), enkele klingen (grijszwarte vuursteen), een driehoekige geretoucheerde afslag (pijlpunt?) en een cirkelschabber van bruinzwarte silex. Een spits behoort tot het mesolithicum en een pijlpunt tot het neolithicum. Daarnaast was er een antropogeen reliëfverschil zichtbaar die gedateerd kan worden in de ijzertijd en is er Romeins aardewerk gevonden. Het is niet duidelijk wat de interpretatie van dit reliëfverschil is.

Ongeveer 550 m ten westen van het onderzoeksgebied bevindt zich nog een uitgebreide archeologische vindplaats (ID: 76713). Deze site bevindt zich aan de baan tussen Wielsbeke en Ooigem. Hier zijn enkele silexartefacten gevonden uit de steentijd, daarnaast is er een gepolijste bijl uit het neolithicum gevonden. Tijdens proefsleuvenonderzoek zijn er ook bewoningssporen uit de overgang van de ijzertijd naar de Romeinse tijd en de middeleeuwen gevonden. Er is een concentratie van paalsporen gevonden

die te herleiden zijn naar een tweeschepig hoofdgebouw (15 x 4,5 m), een hut, twee waterputten, een silo en een grachtensysteem. Daarbij zijn er vijf Romeinse brandrestengraven gevonden. Alle graven vertoonden een hootskoolrijke vulling met verbrande botsplinters. Tevens zijn er ook resten van een middeleeuws erf gevonden, paalstructuren van verschillende gebouwen, een waterput en een hutkom.

Ten zuidoosten (ca. 600 m) van het onderzoeksgebied is ook Romeinse aardewerk gevonden (ID: 70261). De scherven zijn zacht gebakken en hebben een grijs-zwarte kleur.

In de omgeving van het onderzoeksgebied zijn ook bewoningssporen uit de middeleeuwen gevonden. Er zijn in totaal drie sites met een walgracht gevonden binnen een straal van een km rondom het onderzoeksgebied. Op basis van cartografisch onderzoek zijn er ongeveer 800 m ten zuidoosten van het onderzoeksgebied resten van gebouwen en een omgrachting gevonden (ID: 74270). Ca. 860 m ten oosten is ook een site met walgracht aanwezig, echter de omgrachting was hierbij niet meer bewaard gebleven (ID: 74271). Dit is ook geval voor de site met walgracht 800 m ten zuidwesten van het onderzoeksgebied (ID: 74272).

Uit de analyse van de CAI waardes blijkt dat er aanwijzingen zijn voor menselijke aanwezigheid in de directe omgeving van het onderzoeksgebied vanaf de steentijd tot de middeleeuwen. De bewerkte vuurstenen wijzen erop dat er menselijke activiteiten hebben plaatsgevonden in de steentijd. Daarnaast zijn er bewoningssporen vanaf de Romeinse tijd tot de middeleeuwen aanwezig in de nabije omgeving van het onderzoeksgebied. Dit betekent dat de archeologische verwachting van deze perioden binnen het onderzoeksgebied hoog is.

CAI	Locatie	Beschrijving	Datering
70260	Een lange strook tegenover sluis Ds 2	Losse vondsten uit de steentijd -5 afslagen, 1 kling, 1 eindschrabber, 1 cirkelschrabber, enkele geretoucheerde afslagen, een spits (grijszwarte vuursteen), enkele klingen (grijszwarte vuursteen), driehoekige geretoucheerde afslag (pijlpunt?), cirkelschrabber van bruinzwarte silex	steentijd
		Antropogeen reliëf verschil uit de ijzertijd -binnen de overstromingsgrens van de Leie -gevormd door een verdwenen kreek -100 m lang, 4-12 m breed, 3 m diep) -kreek zichtbaar tot op de Poppkaart	ijzertijd
		Losse vondsten uit de Romeinse tijd -gevonden in de kreek -fragment van een tegula -wandscherf van een bord in terra sigillata	Romeinse tijd
70261	Spildoornstraat 1, te Waregem	Losse vondsten -enkele scherven, gekenmerkt door zachtgebakken grijs-zwart gebruikersaardewerk	Romeinse tijd
74270	Pitantiestraat I, Waregem	Bewoningssporen	late middeleeuwen

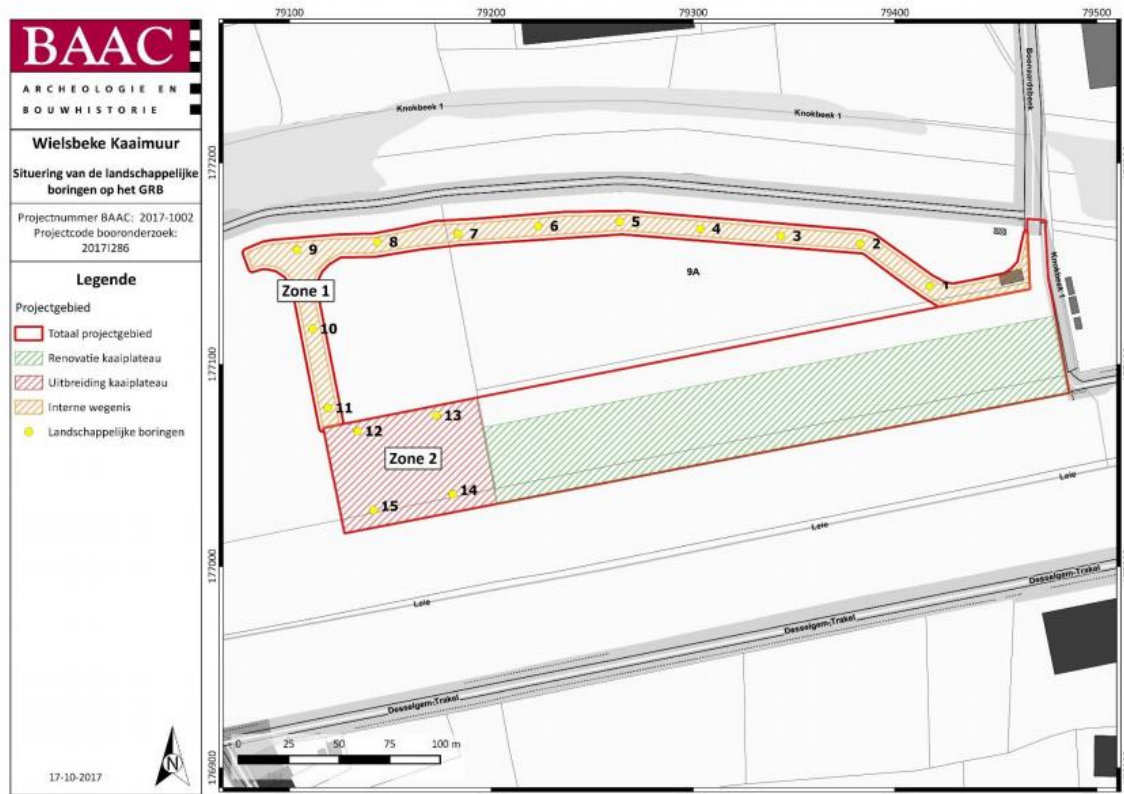
CAI	Locatie	Beschrijving	Datering
		-site met walgracht met enkele gebouwsporen	
74271	Opstalstraat I, Waregem	Bewoningsporen -site met walgracht -omgrachting is niet bewaard	late middeleeuwen
74272	Ter Lindenstraat I, Waregem	Bewoningsporen -site met walgracht -omgrachting is niet bewaard	late middeleeuwen
76713	Wielsbeke-Vaartstraat, Wielsbeke.	Losse vondsten uit de steentijd -gepolijst bijl uit het neolithicum -enkele silexartefacten, niet gedateerd Bewoningssporen, grafstructuren en losse vondsten uit de Romeinse tijd Losse vondsten uit de ijzertijd -aardewerk (ribbelkommen) Bewoningssporen uit de middeleeuwen	Steentijd Romeinse tijd ijzertijd middeleeuwen
156463	Ten noorden van de Opstalstraat aan de Leiekantr, Wielsbeke	Hoeve 't Goed ten Broorsche of Ter Pitantie -hoeve met drie omwallingen -gesloopt in 1975	middeleeuwen
218310	Ter hoogte van de Ter Lindenstraat en de Leiestraat	Subrecente paalsporen (grachten) die tot de rand van een woonerf behoren. -8 fragmenten van handgevormd aardewerk	Middeleeuwen

Tabel 3: CAI meldingen in een straal van 1 km rondom het onderzoeksgebied (Centrale Archeologische Inventaris 2018).

4.2.3 BEKRACHTIGDE ARCHEOLOGIE NOTA'S

In de directe omgeving van het onderzoeksgebied zijn een aantal percelen waarop eerder archeologisch vooronderzoek is uitgevoerd (Figuur 29).

In 2017 is er een voorstel van voorlopige resultaten van een bureauonderzoek opgesteld voor de renovatie en uitbreiding op overlappende gedeelten van het huidige onderzoeksgebied van deze archeologienota, zie Figuur 26 (Lina et al 2018, 5). Voor dit vooronderzoek zijn reeds landschappelijke (zone 1) en verkennende boringen (zone 1 en 2) uitgevoerd, zie Figuur 26. Echter, op het einde van hun bureauonderzoek en bodemonderzoek, bleek dat het noordelijke gedeelte (toegangsweg) niet meer meer tot de omgevingsvergunning hoorde. In de reeds bekrachtigde nota wordt dus de toegangsweg (noordelijke gedeelte) niet meer besproken (ID: 7537). In deze archeologienota behoort de toegangsweg wel tot het onderzoeksgebied, echter de locatie verschilt met de oude loop van de toegangsweg (zie eerdere Figuur 4 en Figuur 5).

Figuur 26: Locatie van de boringen in zone 1 (oranje) en 2 (rood en groen) van het onderzoek van BAAC en het huidige onderzoeksgebied (zwart) (Lina et al 2018, 54).

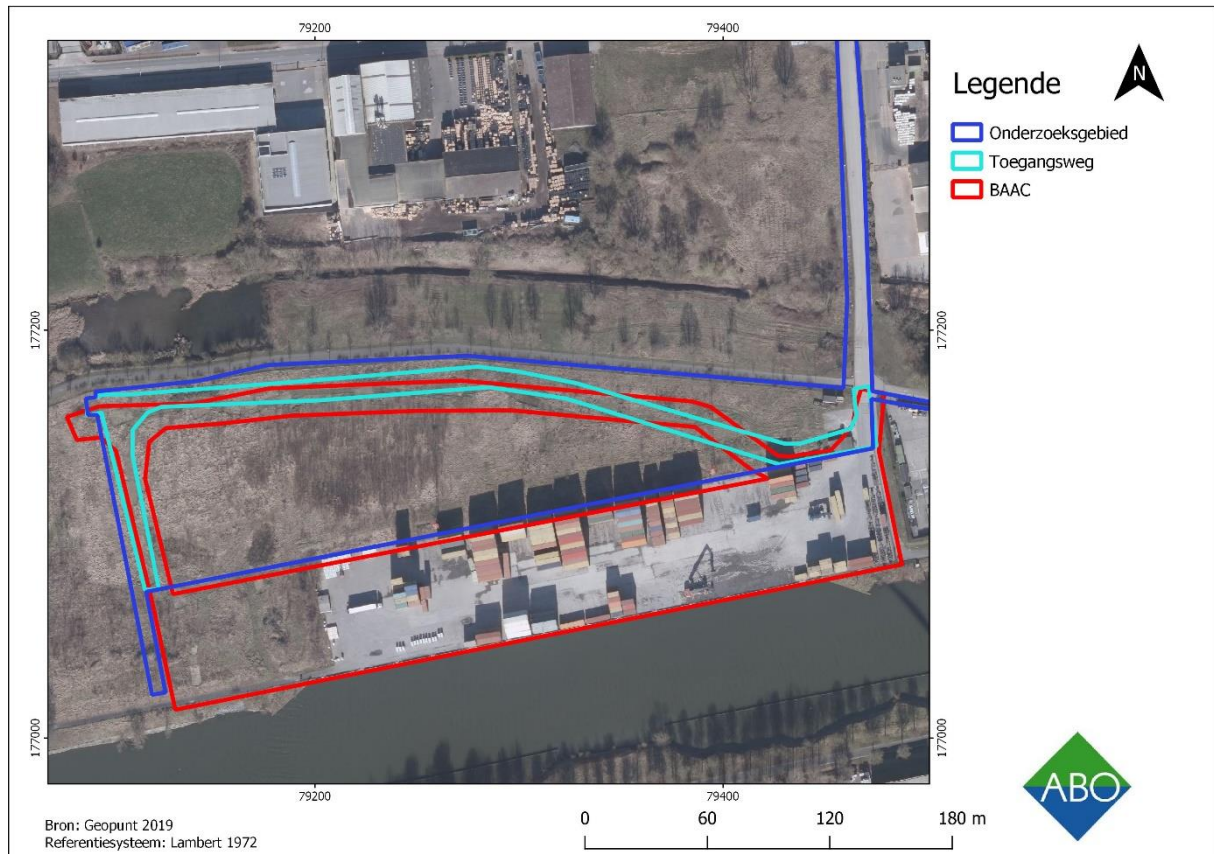
Uit de boringen blijkt dat er ter hoogte van zone 1 (toegangsweg) er tot een diepte van 1,35 tot 3 m, antropogene opgehoogde pakketten aanwezig zijn. Bovendien bleek dat er ook veel puin- en baksteen resten aanwezig zijn in de grond. In Tabel 4 zijn de boringnummers en de waargenomen ophogingen te zien. Het blijkt dat het ophogingspakket zeer fluctueert (Lina et al 2018, 55).

In zone 2 is een ophogingspakket van ca. 1,85 tot 4 m dik gevonden (Lina et al 2018, 55, 62-63). Uit het booronderzoek blijkt ook dat er veen aanwezig was t.h.v. boring 1 (2,9 m- 3 m-MV) en boring 9 (2,75 m- 2,8 m-MV). Daarnaast is er een vergraven bodem zichtbaar in boring 2, 5, 6 en 8 en komt voor tussen de 3 m en 1,4 m-MV. Volgens Lina en collega's is er op dit niveau mogelijk archeologie aanwezig (Lina et al 2018, 67). Daarnaast bleek uit de verkennende boringen dat het potentieel op kenniswinst voor steentijdwaarden laag was (Lina et al 2018, 84). De toekomstige gracht aan de westelijke kant van het onderzoeksgebied bevindt zich naast deze boringen (Figuur 27).

Boring nr.	Opgehoogd (m)
1	2,4 m
2	3,35 m
3	2,1 m
4	1,7 m
5	1,9 m
6	1,55 m
7	1,4 m
8	1,35 m
9	2,35 m
10	3,0 m

Boring nr.	Opgehoogd (m)
11	3 m
12	2 m
13	1,85 m
14	2,8 m
15	4,0 m

Tabel 4: Boringen met waargenomen ophogingsdikte (Lina et al 2018, 60-68).

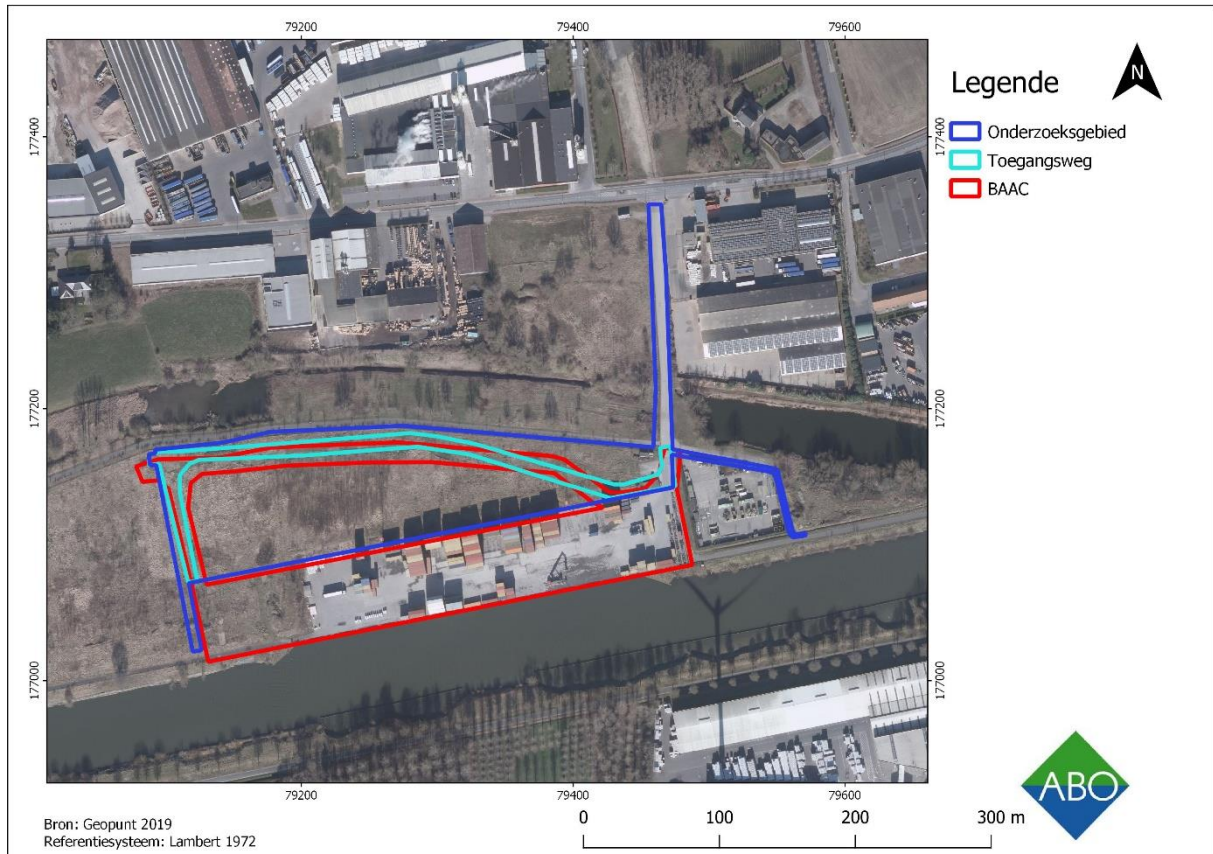
Figuur 27: Luchtfoto 2018 met weergave van het onderzoeksgebied (blauw) en het onderzoeksgebied van BAAC (rood).

Uit de boringen ter hoogte van zone 2 blijkt dat er antropogene pakketten aanwezig zijn tot op een diepte van 3,35 m TAW (Ap-horizonten). Ook hier bleek dat er ook veel puin- en baksteenresten aanwezig zijn in de grond (Lina et al 2018, 61).

Gezien de geografische ligging in de alluviale vlakte van de Leie en de nabijheid van de oude Leie-arm werden er landschappelijke boringen aanbevolen (Cornelis 2018, 46). Er was daarbij een verwachting voor steentijd. De mechanische boringen zijn verder uitgevoerd met een Geoprobe (5 m-MV) doordat er mogelijk ophogingslagen aanwezig waren. Dat het projectgebied zich in de binnenbocht van een oude meander van de Leie bevindt, bleek ook uit het landschappelijk booronderzoek. Er waren geul-, kronkelwaard- en oeverzettingen geconstateerd, daarnaast waren er ook indicaties voor veen. Als vervolgonderzoek werden er verkennende archeologische boringen gezet. Er werden geen vondsten opgespoord, echter, het bleek wel dat de archeologische relevante lagen zich op verschillende dieptes bevonden, als resultaat van de onregelmatige dikte van de ophopingslagen (Lina et al 2018, 2). Als vervolgstap werden er verkennende archeologische boringen uitgevoerd, maar hier werden geen

steentijdwaarden of andere archeologische waarden aangetroffen (Cornelis 2018, 85). De archeologische verwachting werd daarom bijgesteld naar eerder laag (Cornelis 2018, 86).

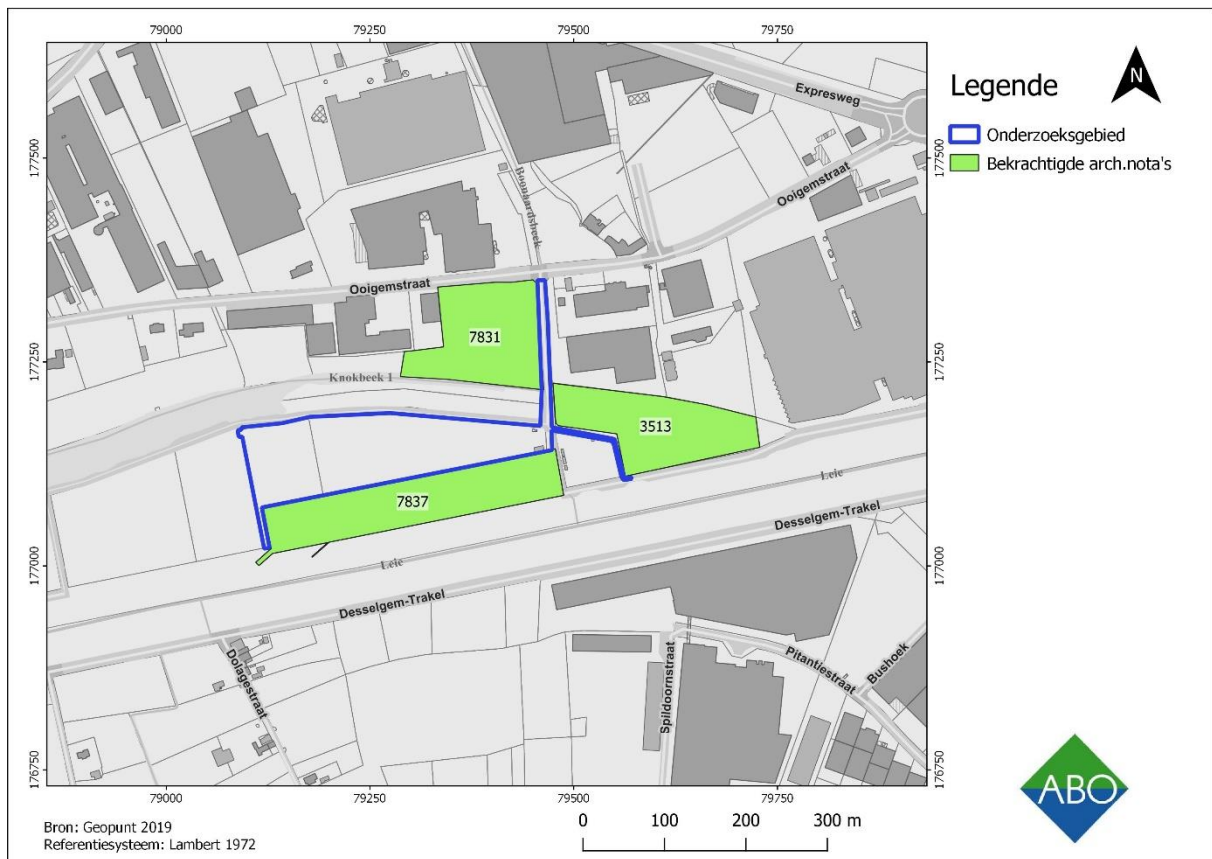
Echter, de plannen die BAAC heeft gebruikt voor de locatie van de toegangsweg komen niet overeen met de locatie van de nieuwe ontsluitingsweg in deze archeologienota (Figuur 28). Er kan dus niet met zekerheid worden gezegd of deze verstoringen ook t.h.v van de locatie van de toegangsweg in deze archeologienota voorkomen. Uit de reeds landschappelijke boringen op de oude loop van de toegangsweg bleek de grond verstoord.

Figuur 28: Weergave van de toegangsweg van BAAC (rood) en de toegangsweg in dit onderzoeksgebied. Deze overlappen elkaar maar een klein gedeelte.

Na het bureauonderzoek en na de verwerking van het bodemonderzoek van Lina en collega's (2018) bleek dat de toegangsweg niet meer bij de omgevingsvergunning hoorde. In de reeds bekrachtigde archeologienota (ID: 7835), behoort de toegangsweg niet meer bij het onderzoeksgebied. In Figuur 29 staat dit onderzoek aangegeven als ID 7837. Onder ID: 7835/7837 valt dus zone 1.A en en 1.B (zie toekomstige werken hoofdstuk 2).

Figuur 29: Reeds bekrachtigde archeologienota's in de directe omgeving van het onderzoeksgebied.

Er zijn ook percelen in de directe omgeving van het onderzoeksgebied waar reeds een bekrachtigd bureauonderzoek over is opgemaakt.

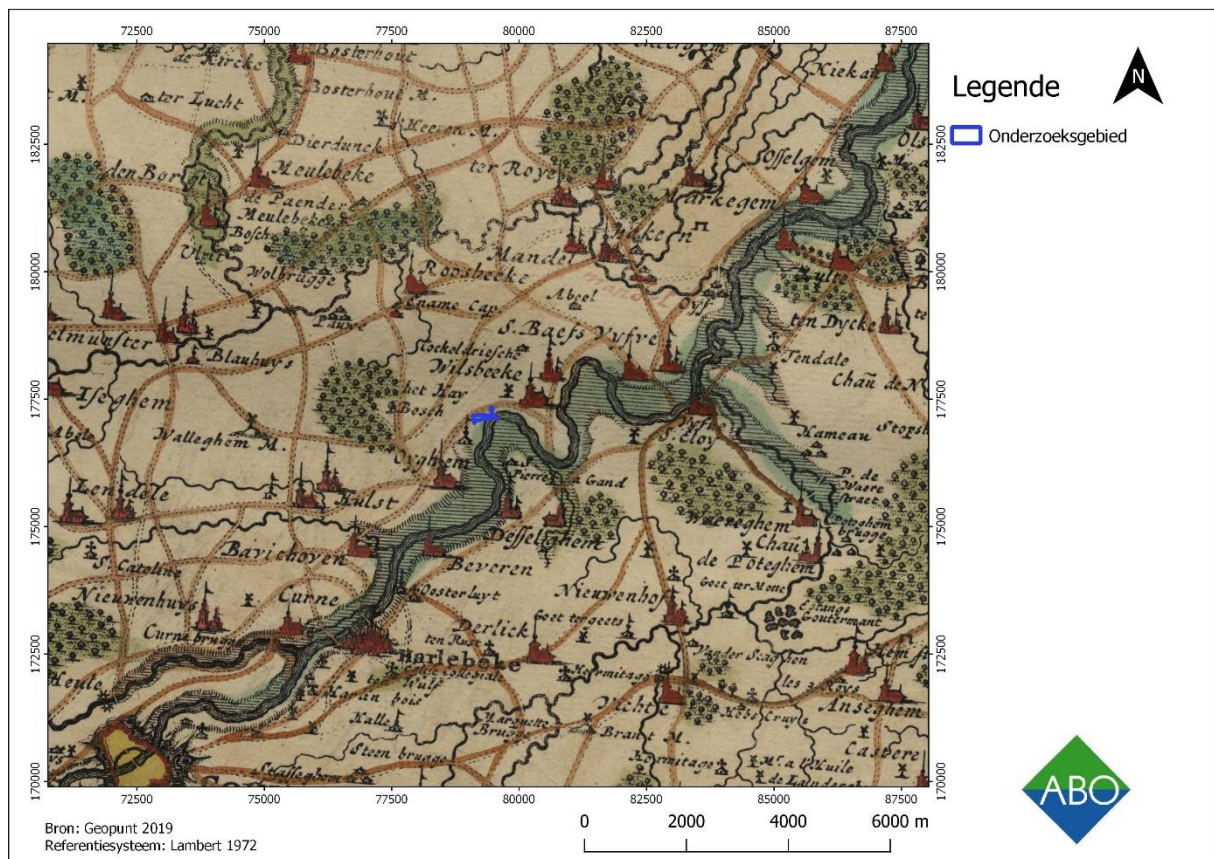
Voor de percelen ten noorden van het onderzoeksgebied is reeds vooronderzoek uitgevoerd (ID: 7831). Dit gebied lag in een industriegebied voor milieubelastende bedrijfsactiviteiten, een deel ervan werd gebruikt als stortplaats. Voor een deel buiten de vervuilde grond werden twee controleboringen gezet, waaruit bleek dat dit gebied was opgehoogd met enkele meters (Claus 2018, 25,26). Er werd geen verder onderzoek geadviseerd.

Op het gebied ten oosten van het onderzoeksgebied werd een heropvulling van een vijver gepland (ID: 3513). Doordat de opvulling met aangevoerde grond zou gaan gebeuren en de kraan hierbij de bodem niet zou raken, werd er geen verder onderzoek geadviseerd (Swaelens 2017, 29).

4.3 CARTOGRAFISCHE BRONNEN

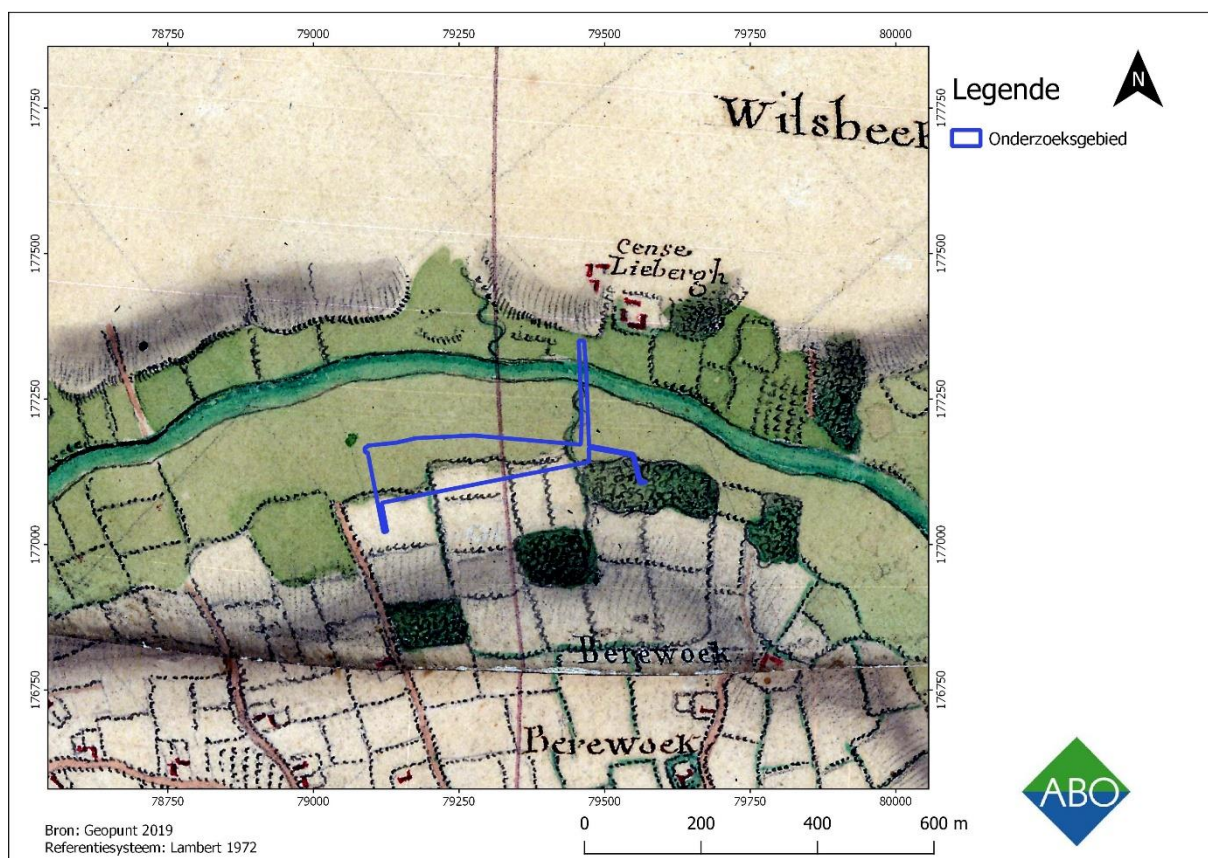
4.3.1 FRICXKAART (1712)

Figuur 30: Fricxkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (schaal 1:80.000).

De Fricxkaart uit 1712 is een te algemene kaart om een nauwkeurige analyse te maken over het vroegere landschap rondom het onderzoeksgebied (Figuur 30). Mogelijke oorzaken hiervoor zijn de incorrecte schaal van de kaart en de onjuist georeferentie. Op de Fricxkaart zijn Wilsbeke en Oyghem min of meer in een Z-N lijn gelegen, terwijl deze dorpen in werkelijkheid meer in NO-ZW lijn gelegen zijn. Het onderzoeksgebied bevindt zich tussen deze dorpen in.

4.3.2 VILLARETKAART (1745-1748)

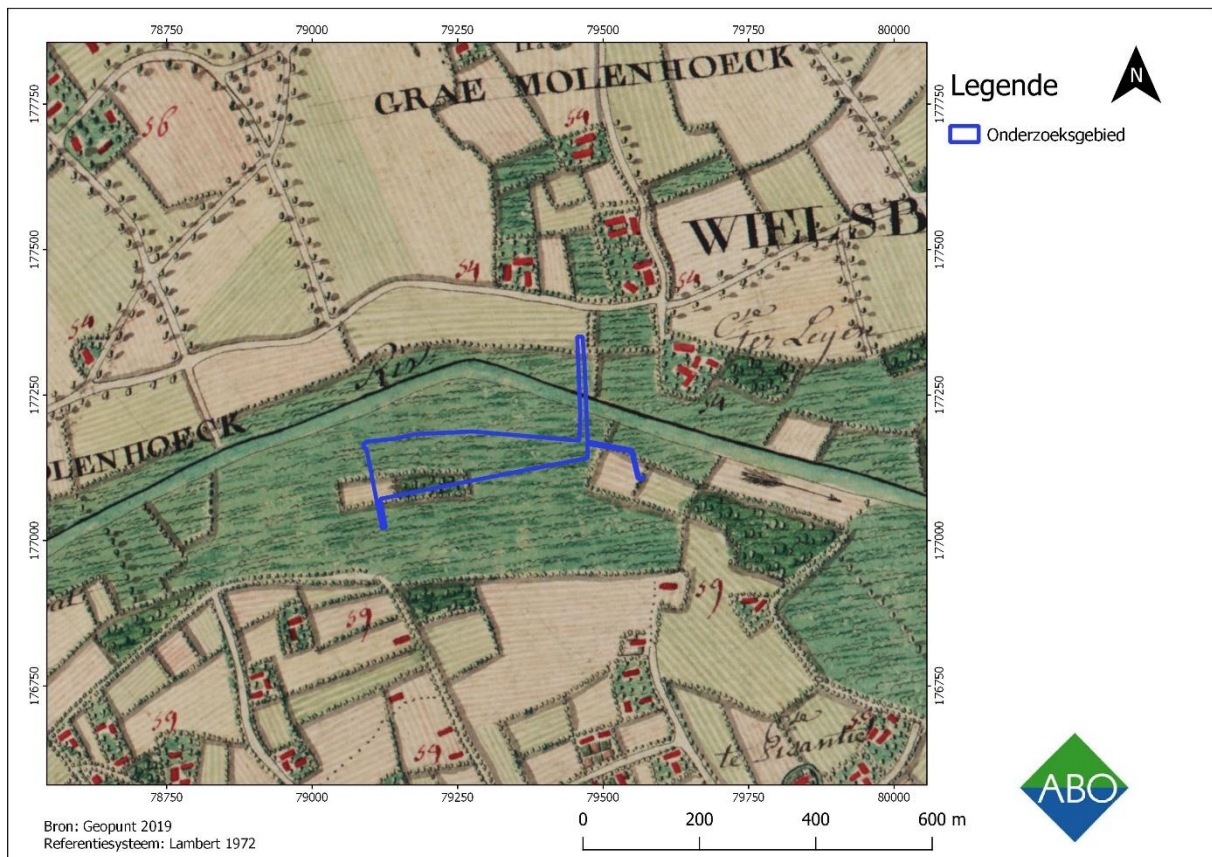
Figuur 31: Villaretkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied.

Het onderzoeksgebied wordt nog net binnen de grenzen van de Villaretkaart aangeduid (Figuur 31). Het onderzoeksgebied wordt onbebouwd weergegeven binnen akkerland en grasvelden.

De ruimere omgeving van het onderzoeksgebied wordt gekenmerkt door akkers en stukken bos. Bewoning is heel sporadisch, maar concentreert zich voornamelijk in *Berewoek* en *Layouck*. De oude loop van de Leie is aangeduid als *La Lis* en loopt direct ten noorden van het onderzoeksgebied. Ten noordoosten van het onderzoeksgebied is *Cense Liebergh* aangeduid.

4.3.3 FERRARISKAART (1771- 1778)

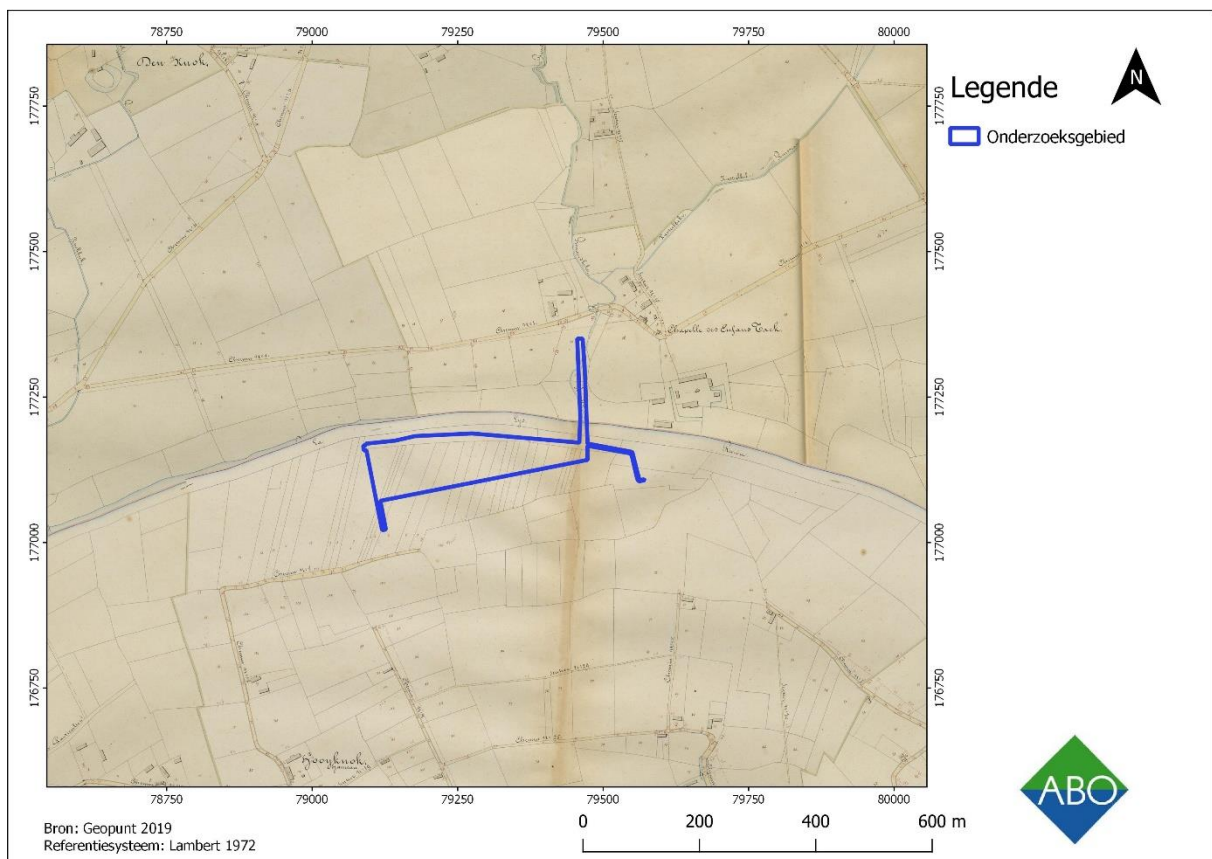
Figuur 32: Ferrariskaart met aanduiding van het onderzoeksgebied.

De Ferrariskaart geeft een eerste duidelijke indicatie van het historische landschap waarin het onderzoeksgebied zich bevond (Figuur 32). Het onderzoeksgebied was onbebouwd en bevond zich voornamelijk in een weilandgebied. In het midden van het onderzoeksgebied zijn twee percelen aanwezig die omheind zijn door bomen. Het rechter stuk grond is bebost en het linker stuk is in gebruik als veld of akker.

De ruimere omgeving wordt gekenmerkt door vooral een bocagelandschap, waarbij kleine percelen zijn afgeschermd door heggen of bomen. Direct ten noorden van het onderzoeksgebied stroomt de *Lijs* (de Leie) rivier.

Er is weinig bewoning in de omgeving, maar deze concentreert zich voornamelijk in het dorp Wielsbeke en de gehuchten *Denley Cant*, *Den Drische* en *Olie Stomp Molenhoeck*. In het laatstgenoemde gehucht is de molen van Wielsbeke aangeduid. Nabij *Den Drische* is hof te Getantie gelegen.

4.3.4 ATLAS DER BUURTWEGEN (1841)

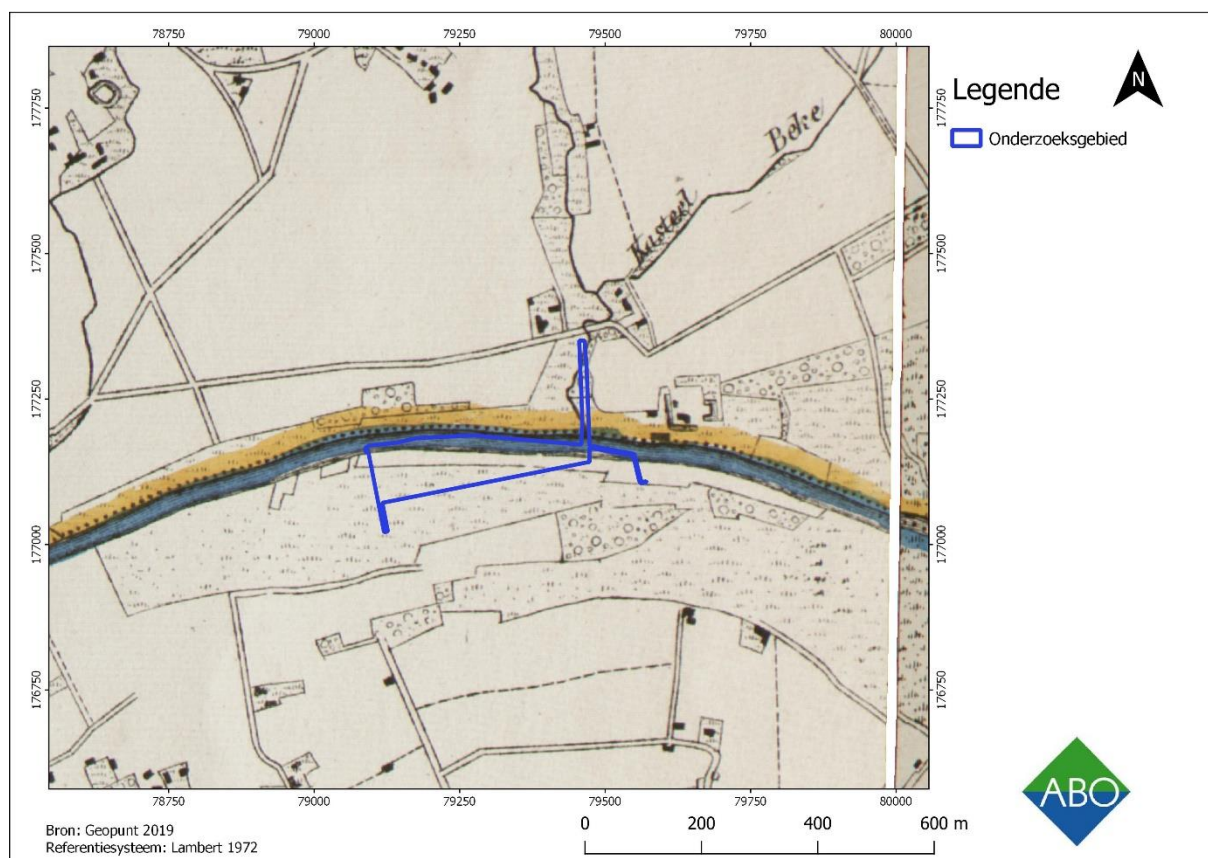

Figuur 33: Atlas der Buurtwegenkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied.

De Atlas der Buurtwegenkaart geeft de toenmalige perceelsindeling weer (Figuur 33). Het onderzoeksgebied was op meerdere kleine percelen gelegen en was geheel onbebouwd. Op ca. 35 m ten zuiden van het onderzoeksgebied was de weg *Chemin no. 8* gelegen. Direct ten noorden stroomt de Leie, aangeduid als *La Lij's Riviera*.

De gehuchten *Denley Cant* en *Den Drische* zijn op de Atlas der Buurtwegenkaart niet meer aangeduid. Het gebied ter hoogte van *Denley Cant* wordt nu *Hooijknok* genoemd. De molen van Wielsbeke is op deze kaart hoogstwaarschijnlijk aangeduid als *Oliekot molen*. Ten noordoosten is een kerk zichtbaar.

4.3.5 VANDERMAELENKAART (1846-1854)

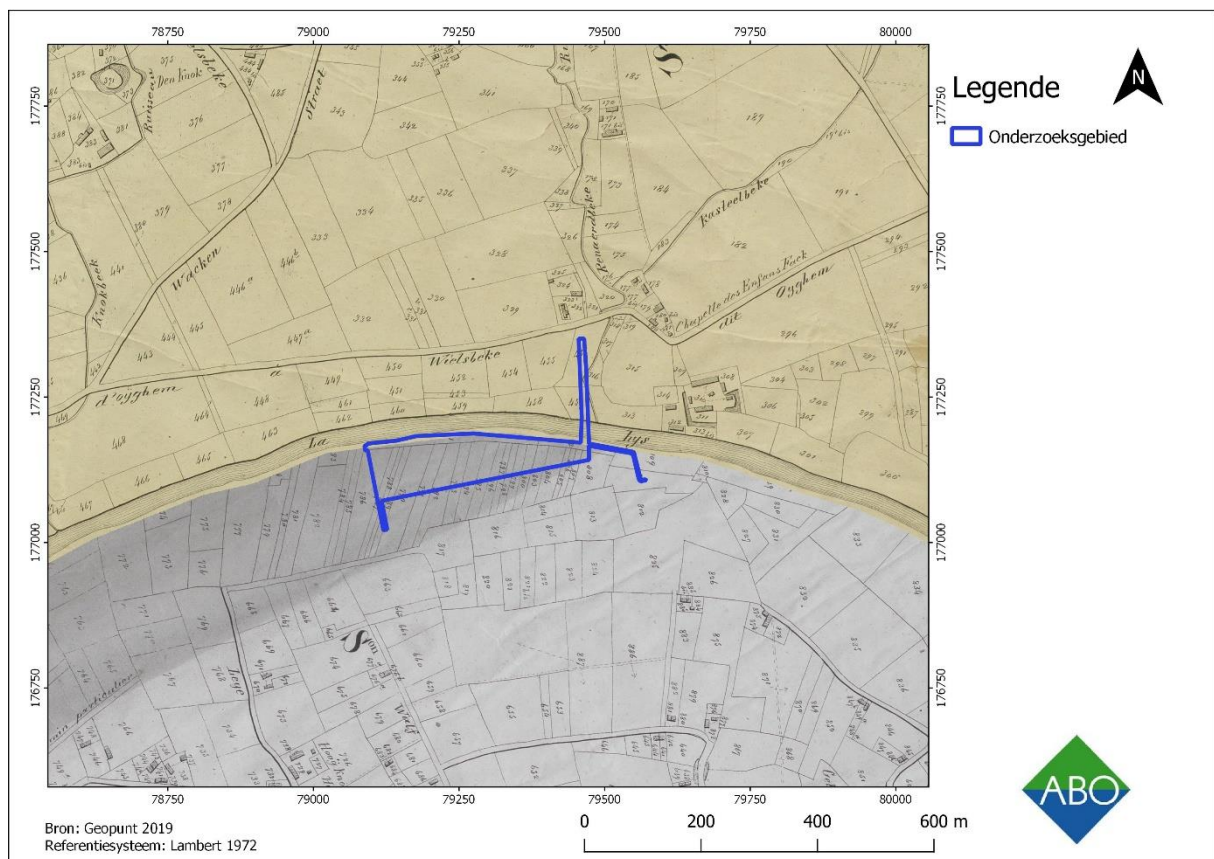

Figuur 34: Vandermaelenkaart met aanduiding van het studiegebied.

Op de Vandermaelenkaart wordt het onderzoeksgebied nog steeds onbebouwd weergegeven. De Vandermaelenkaart is vergelijkbaar met de vorige kaarten die besproken zijn. Het onderzoeksgebied wordt nog steeds aangeduid als weide. Gedeeltes ten (zuid) oosten van het onderzoeksgebied zijn bebost. De molen Oliekot molen ten noordwesten van het onderzoeksgebied is nog steeds aangeduid (Figuur 34).

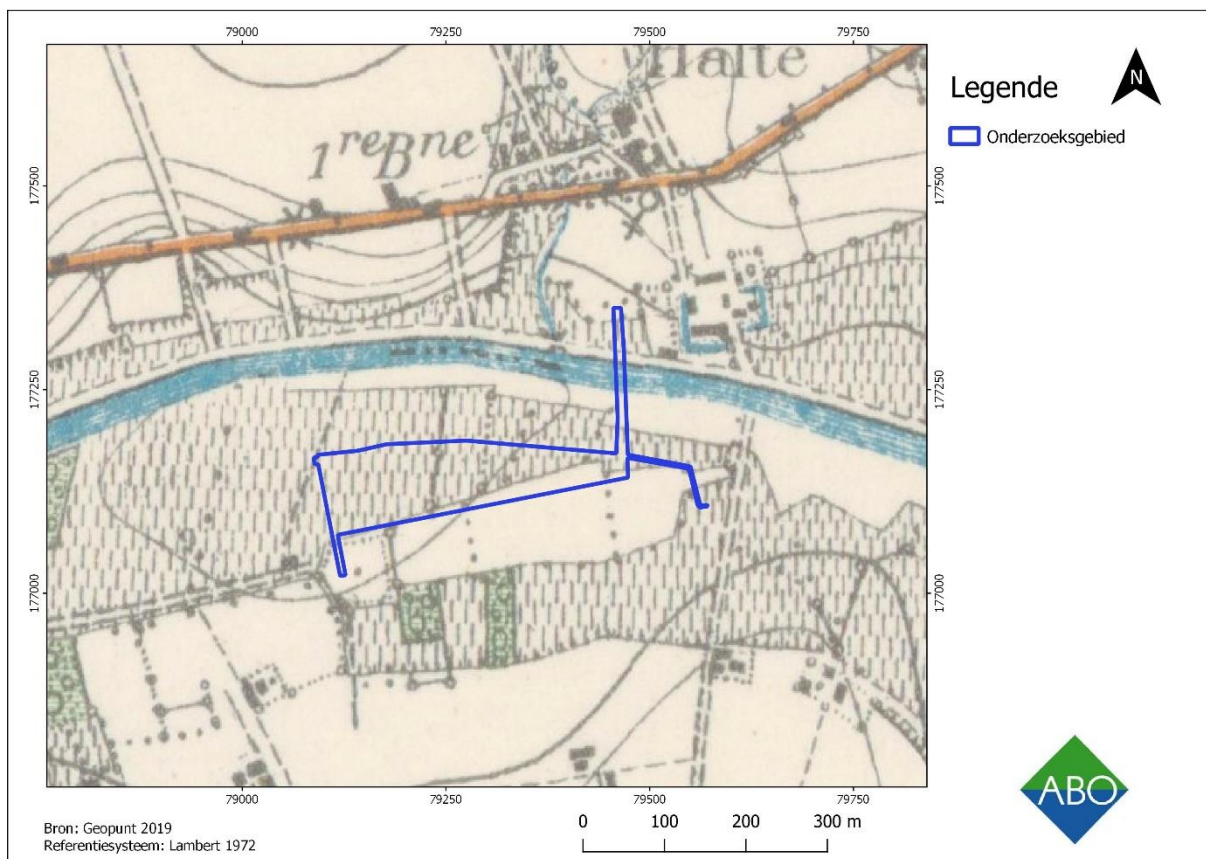
4.3.6 POPPKAART (1842-1879)

Figuur 35: Poppkaart met aanduiding van het studiegebied.

De Poppkaart (1842-1879) geeft een gelijkwaardige situatie weer als op de Vandermaelenkaart (1846-1854). Het onderzoeksgebied is op veel verschillende kleine smalle percelen weergegeven. Het onderzoeksgebied is nog steeds onbebouwd.

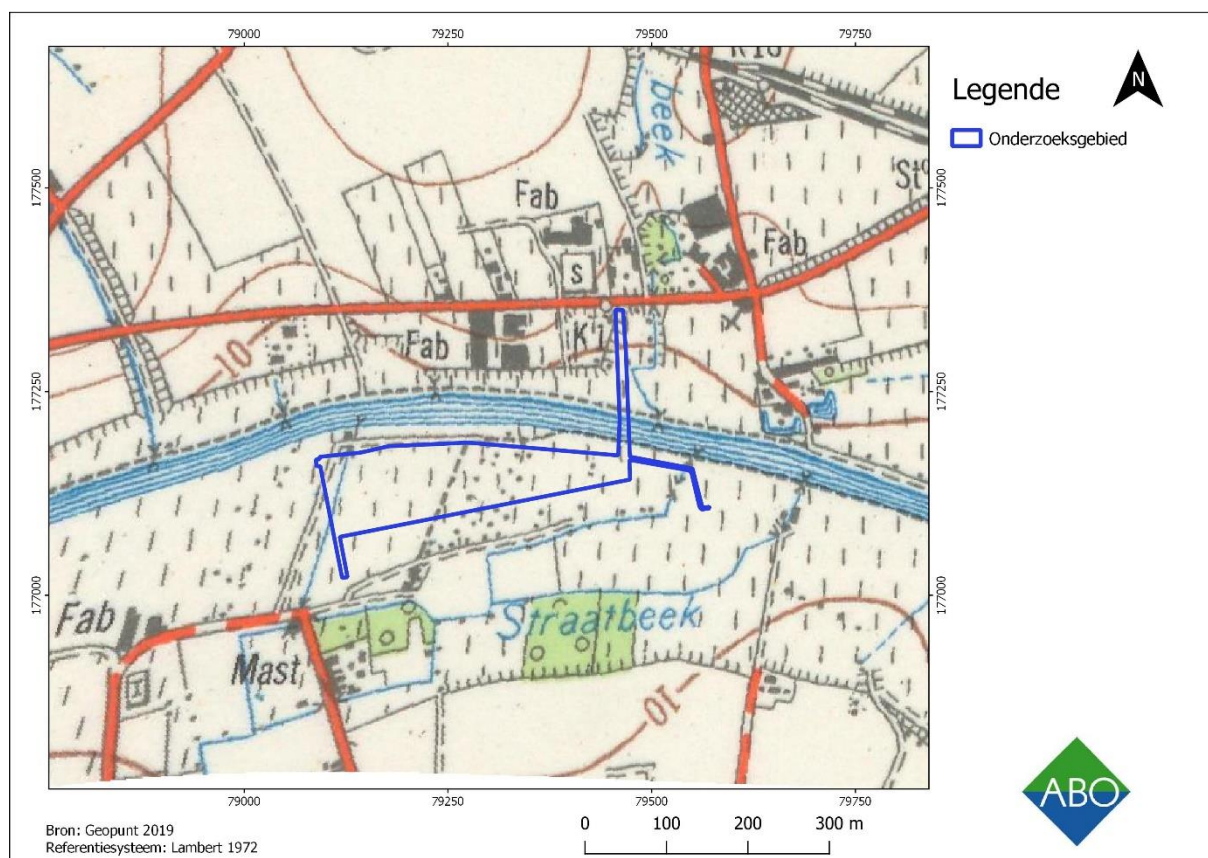
4.3.7 TOPOGRAFISCHE KAART VAN BELGIË UIT 1939

Figuur 36: Topografische kaart van België uit 1939 (Cartesius/Geopunt 2018).

In vergelijking met de Vandermaelenkaart (1846-1854) geeft de topografische kaart van België uit 1939 een gelijkwaardige situatie weer (Figuur 36). Het gehele onderzoeksgebied is nog steeds onbebouwd en bevindt zich direct ten zuiden van de oorspronkelijke loop van de Leie. Het bevindt zich op een gemiddelde van 11 m TAW.

4.3.8 TOPOGRAFISCHE KAART VAN BELGIË UIT 1969

Figuur 37: Topografische kaart van België uit 1969 (Cartesius/ Geopunt 2018).

Het onderzoeksgebied wordt op de topografische kaart van België uit 1969 nog steeds onbebouwd weergegeven (Figuur 37). Volgens de kaart bevindt het onderzoeksgebied zich op ca. 10 m TAW. In de westelijke kant van het onderzoeksgebied stroomt een aftakking vanaf de oorspronkelijke Leie naar de Straatbeek in het zuiden.

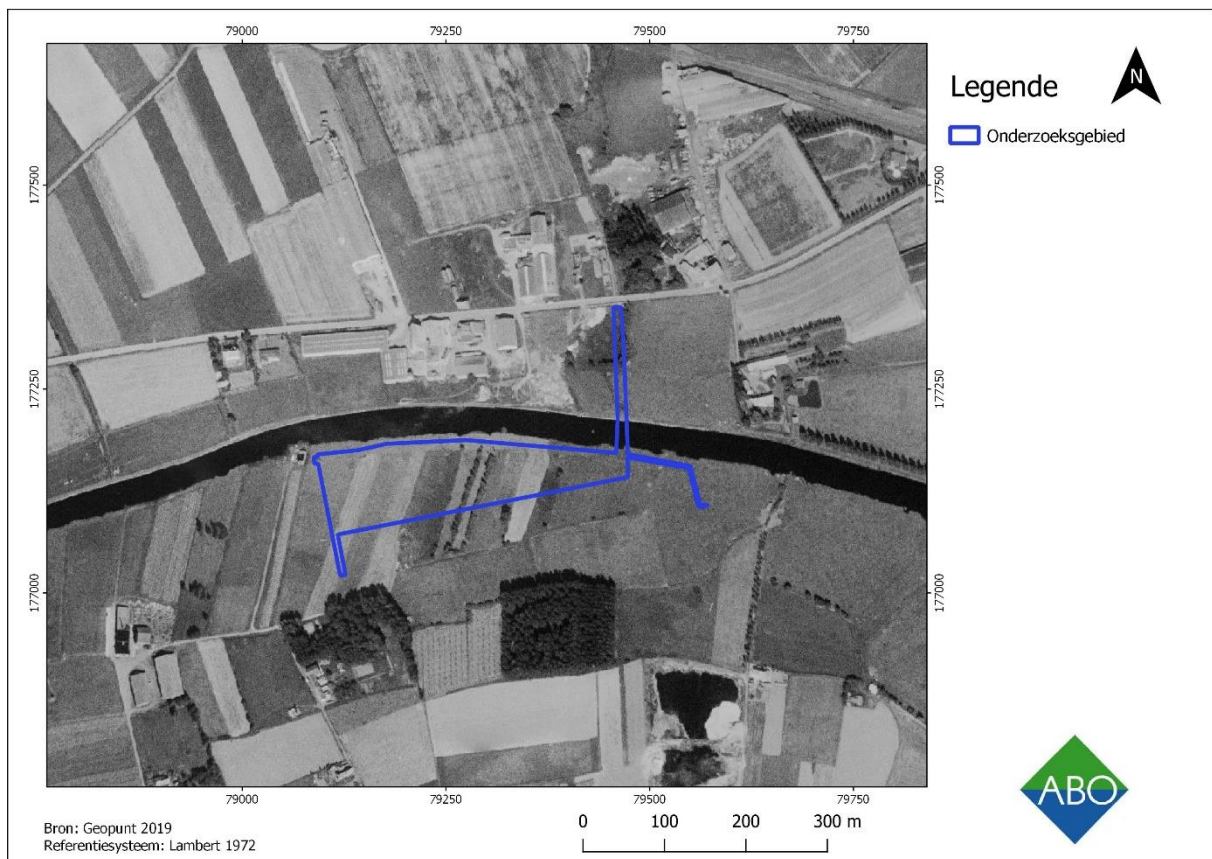
Tevens zijn er veranderingen zichtbaar op de kaart. Zo zijn de beginselen van het kanaliseren en het rechte trekken van de Leie zichtbaar. In de omgeving van het onderzoeksgebied zijn daarnaast meer wegen aangelegd.

4.4 RECENTE LANDSCHAPSVERANDERINGEN

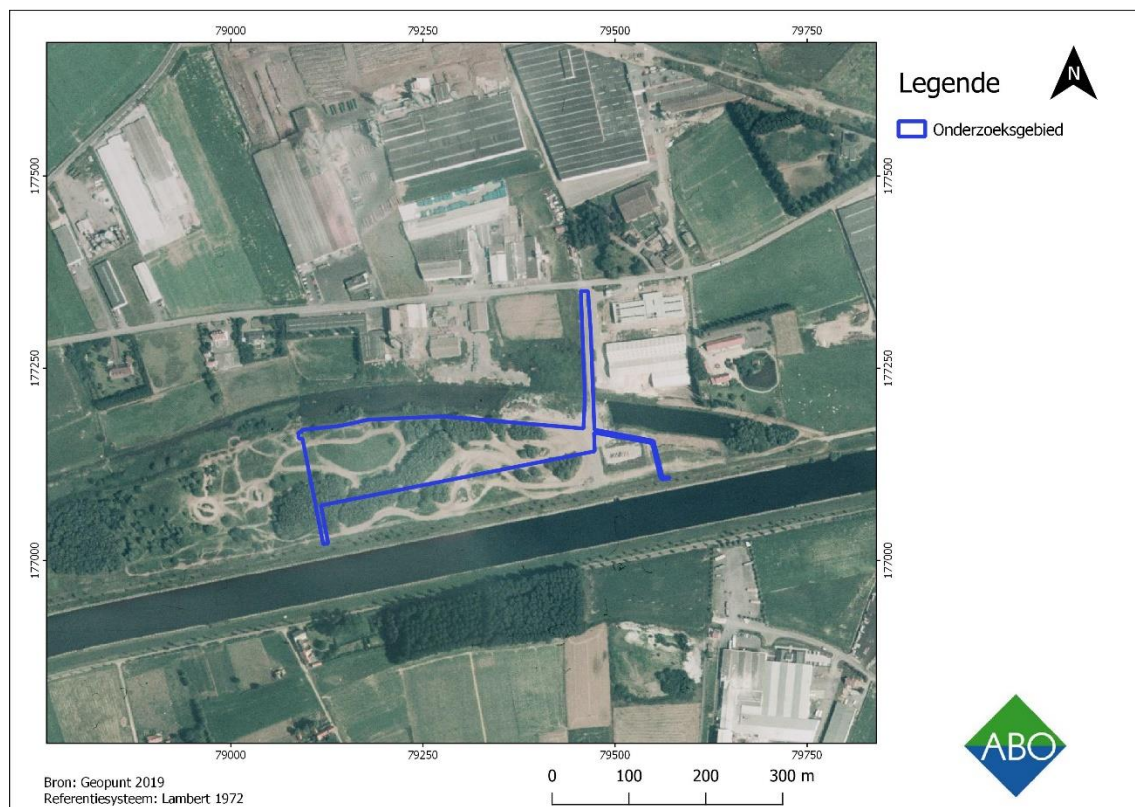
Op de luchtfoto's genomen tussen 1971 en 1990 zijn de verschillen tussen de oude en de nieuwe loop van de Leie goed zichtbaar. Op de luchtfoto uit 1971 is de oude loop van de Leie nog zichtbaar direct ten noorden van het onderzoeksgebied. Het begin van het kanaliseren en het rechte trekken van de Leie is al zichtbaar (Figuur 38). De lus die de Leie maakt ten zuidoosten van het onderzoeksgebied is hierbij al verwijderd van de rivier. Op de luchtfoto uit 1990 is te zien dat het de oude Leie is rechtgetrokken en gekanaliseerd (Figuur 39). De nieuwe loop van de Leie bevindt zich nu ten zuiden van het onderzoeksgebied. Restanten van de oorspronkelijke lussen van de oude loop zijn goed zichtbaar in het landschap. Deze restanten zijn als beken (Knokkebeek) achtergelaten in het landschap.

De uitbreiding van de industriële zone ten noorden van het onderzoeksgebied is zichtbaar op de luchtfoto uit 1990. Het onderzoeksgebied wordt onbebouwd weergegeven, echter het is onduidelijk waarvoor het in gebruik was. Het lijkt alsof er paden aanwezig zijn op het terrein, daarnaast is het gedeeltelijk bedekt met bomen. Deze zijn tot op de foto uit 2000-2003 zichtbaar, vanaf de foto uit 2006 is begroeiing zichtbaar. De begroeiing is vanaf 2014 verdwenen en komt vanaf dan langzaam op (Figuur 40 tot Figuur 41).

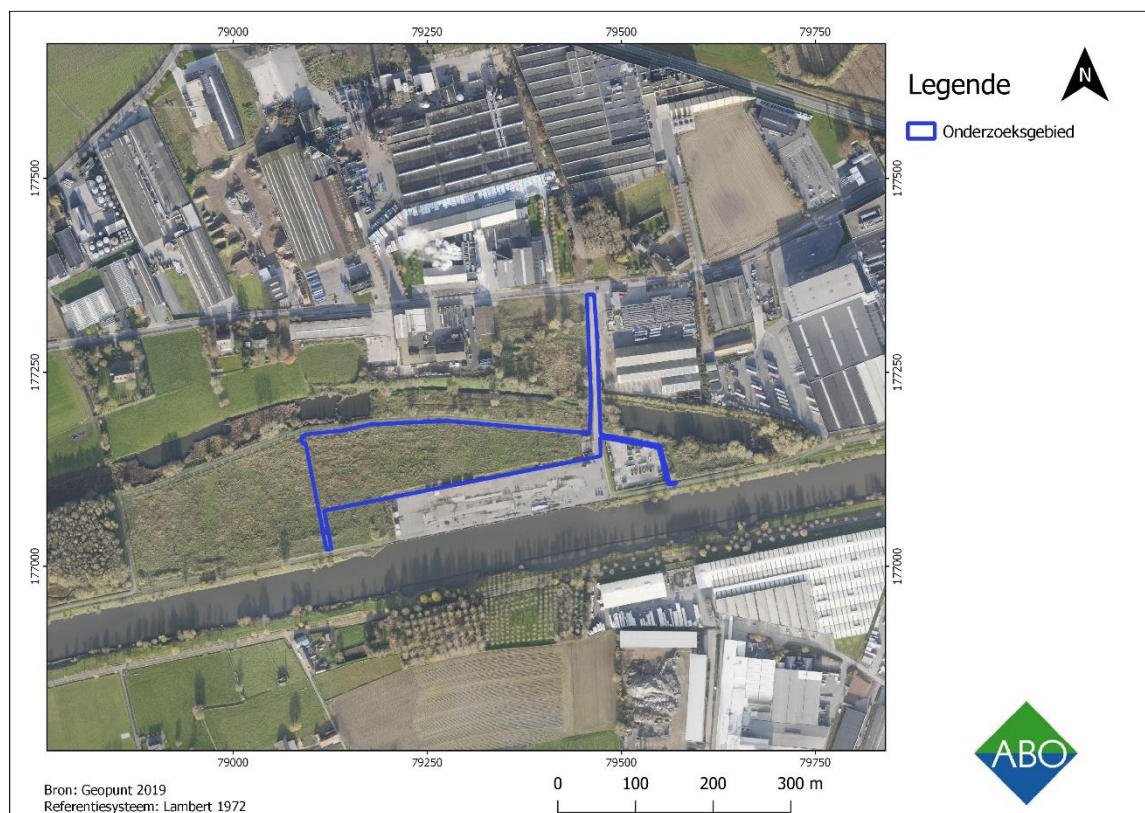

Figuur 38: Orthofotomozaïek, kleinschalige zomeropname uit 1971, met weergave van het studiegebied.

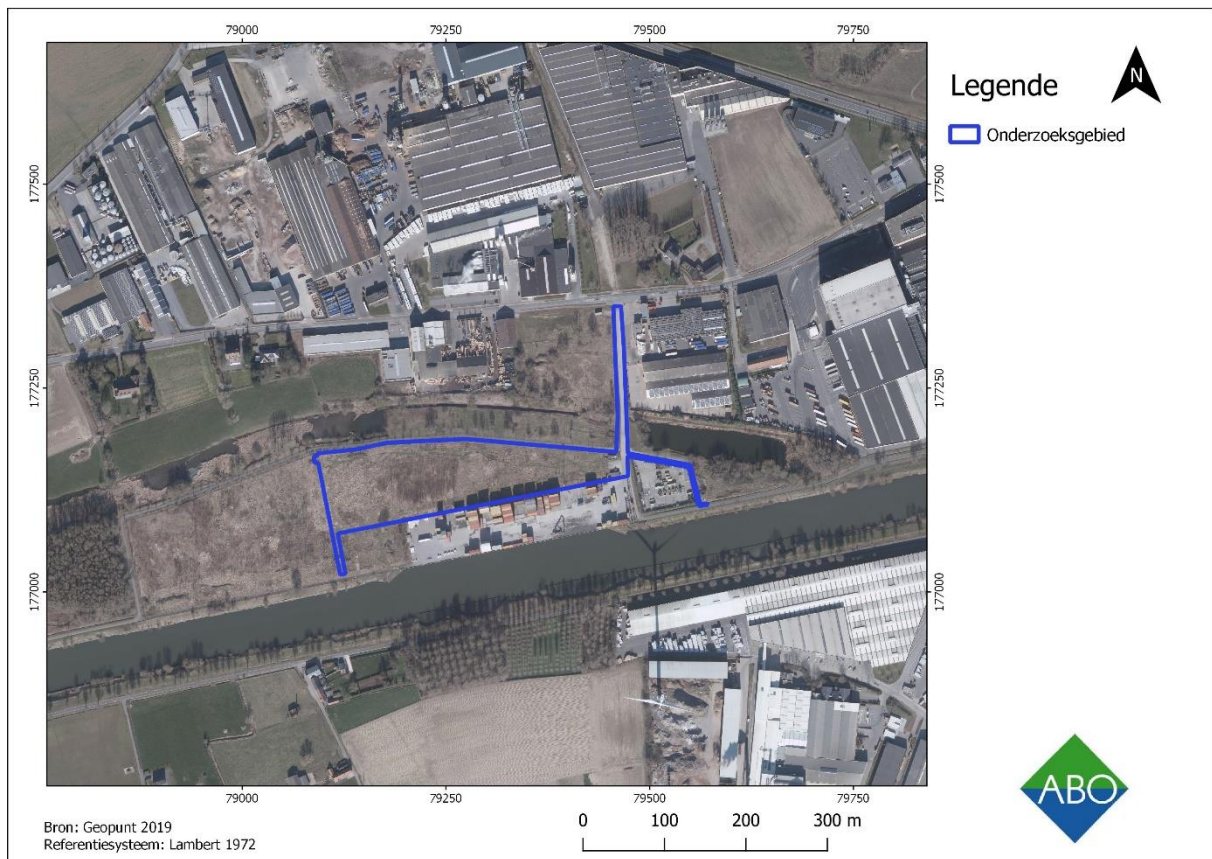

Figuur 39: Orthofotomozaïek, kleinschalige zomeropname uit 1979-1990, met weergave van het studiegebied.

Figuur 40: Orthofotomozaïek uit 2013-2015 (grootschalige winteropname).

Figuur 41: Orthofotomozaïek uit 2018 (middenschalige winteropname).

5 BESLUIT

5.1 INTERPRETATIE EN DATERING

Op basis van landschappelijke en archeologisch/historische gegevens kan een inschatting gemaakt worden van de aard en ouderdom van eventuele archeologische vindplaatsen ter hoogte van het studiegebied.

5.1.1 LANDSCHAPPELIJKE GEGEVENS

Het onderzoeksgebied bevindt zich aan de Ooigemstraat nr. 9 te Wielsbeke (West-Vlaanderen). Het is in een alluviale vlakte van de vroegere Leie gelegen. Huidig is het aan de linkeroever van de gekanaliseerde Leie gelegen. Momenteel betreft het een braakliggend terrein wat bedekt is met gras en struikgewas. Uit historisch onderzoek blijkt dat het gehele terrein deel uit maakt van een verhoging met quartaire zanden uitgevoerd in 1974-1974. Uit het bodemonderzoek van Ronsse in 2018 blijkt dat deze ophoging ca. 1 m dik is. Daarnaast zijn er verhoogde waarden van sulfaten, ammonium en Kjeldahl-stikstof binnen het onderzoeksgebied vastgesteld.

De toegangsweg in het onderzoeksgebied van deze archeologienota, was onder andere ook het onderwerp van andere archeologienota van BAAC Vlaanderen. Ter hoogte van deze toegangsweg zijn reeds 10 landschappelijke boringen gezet. Uit deze boringen blijkt dat er op dit gedeelte van het huidige onderzoeksgebied een sterk fluctuerend ophogingspakket bevindt (tussen 1,35 m en 3 m dik). Hiernaast bleek dat er ook veen aanwezig was tussen 2,75 m en 3 m-MV. Daarnaast bleek dat er geul-, kronkelwaard- en oeverzettingen aanwezig zijn, aangezien het onderzoeksgebied zich in de binnenbocht van een oude meander van de Leie bevindt. Als vervolgonderzoek werden er verkennende archeologische boringen gezet, echter, het bleek wel dat de archeologische relevante lagen zich op verschillende dieptes bevonden, als resultaat van de onregelmatige dikte van de ophopingslagen (Lina et al 2018, 2).

Voor het gebied direct ten zuiden van het onderzoeksgebied werden mechanische boringen uitgevoerd (ID: 7837). Hier konden geulen, kronkelwaarden, oeverwallen en veen worden geconstateerd. Ook hier fluctueerde het ophogingspakket sterk tussen de 1,85m en 4 m en kon er niet duidelijk geconstateerd worden waar en hoe diep de grond door de geplande werken bedreigd waren. Als vervolgstap werden er verkennende archeologische boringen uitgevoerd, maar hier werden geen steentijdwaarden of andere archeologische waarden aangetroffen (Cornelis 2018, 85). De archeologische verwachting werd daarom bijgesteld naar eerder laag (Cornelis 2018, 86).

5.1.2 ARCHEOLOGISCHE GEGEVENS

Uit de analyse van de archeologische gegevens blijkt dat er aanwijzingen zijn voor menselijke aanwezigheid in de directe omgeving van het onderzoeksgebied vanaf de steentijd tot de middeleeuwen. De op meerdere plaatsen gevonden bewerkte vuurstenen wijzen erop dat er menselijke activiteiten hebben plaatsgevonden in de steentijd. Direct ten zuiden (50 m) van het onderzoeksgebied, bevindt zich een archeologische site op de rand van de alluviale vlakte (ID: 70260). Hier zijn o.a. afslagen, klingen, schrabbers en spitsen gevonden. Een spits kon gedateerd worden op het mesolithicum en een pijlpunt op het neolithicum. Ongeveer 550 m ten westen zijn enkele silexartefacten en een gepolijste bijl uit het neolithicum gevonden.

Er zijn ook indicaties dat de directe omgeving bewoond was in de ijzertijd. Direct ten zuidwesten is er een antropogeen reliëfverschil zichtbaar (ID: 70260). Daarnaast zijn er bewoningssporen vanaf de Romeinse tijd tot de middeleeuwen aanwezig. Ten zuidoosten (ca. 600 m) zijn Romeinse aardewerkfragmenten gevonden en er zijn drie sites die wijzen op middeleeuwen. Dit betekent dat de archeologieverwachting vanaf de steentijd tot de nieuwste tijd binnen het onderzoeksgebied matig tot hoog is.

5.2 INSCHATTING POTENTIEEL TOT KENNISVERMEERDERING

In verband met het archeologisch potentieel, is het echter van belang de conservatiegraad van de mogelijke sporen, structuren en stratigrafieën nader te bekijken en te onderzoeken. Het is de vraag in welke mate sporen, structuren en stratigrafieën bewaard zijn gebleven.

5.2.1 VERVOLGONDERZOEK

Er wordt voor een gedeelte binnen het onderzoeksgebied vervolgonderzoek geadviseerd. Dit wordt gebaseerd op de volgende argumenten:

- Het onderzoeksgebied bevindt zich in een interessante locatie in het landschap. Het is in de oude loop van de Leie gelegen aan de rand van een alluviale vlakte. In het verleden was dit mogelijk een aantrekkelijke locatie om te vestigen.
- Archeologische gegevens duiden aan dat er een potentieel is voor steentijd. Het onderzoeksgebied bevindt zich geografisch gezien op een interessante locatie. Direct ten zuiden (50 m) zijn diverse steentijdartefacten gevonden, zoals afslagen, spitsen, klingen en schrabbers (ID: 70260). Een spits kon gedateerd worden op het mesolithicum en een pijlpunt op het neolithicum. In de ruimere omgeving zijn ook steentijdartefacten gevonden (ID: 76713).
- Bewoningssporen uit de ijzertijd, Romeinse tijd zijn ook direct ten zuiden (ca. 50 m) van het onderzoeksgebied gevonden (ID: 70260), maar ook in de ruimere (>1 km) omgeving (ID: 76713).
- Zoals eerder aangegeven blijkt uit het bodemonderzoek van Ronsse (2018) dat er lokaal in perceel 460/3E een verstoringsslaag aanwezig is van 0,5 m tot 1,0 m-MV. Echter, deze boringen dekken niet het totale onderzoeksgebied van deze archeologienota. Het is niet met zekerheid te zeggen of deze verstoring ook elders binnen het onderzoeksgebied aanwezig is.
- Zoals eerder is aangegeven, is er binnen het onderzoeksgebied reeds een bureauonderzoek en bodemonderzoek uitgevoerd door BAAC Vlaanderen. Deze archeologienota is reeds bekrachtigd als ID: 7537). Echter, op het einde van hun bureauonderzoek en bodemonderzoek, bleek dat het noordelijke gedeelte (toegangsweg) niet meer tot de omgevingsvergunning hoorde. De toegangsweg behoort momenteel wel bij het onderzoeksgebied in deze archeologienota, echter, de locatie hiervan verschilt van deze besproken in BAAC (zie hoofdstuk 4.2.2).

Tijdens het booronderzoek van BAAC Vlaanderen is er t.h.v van hun ligging van de toegangsweg een fluctuerend ophogingspakket geconstateerd. De dikte en de locatie van deze ophogingslaag fluctueert sterk (1,4 m tot 3 m dik). Als vervolgstap werden er verkennende boringen gezet, maar hier werden geen steentijdwaarden of andere waarden aangetroffen (Cornelis 2018, 85). De archeologische waarde werd hier daarom verlaagd naar laag. Voor de toegangsweg uit Cornelis 2018 adviseren wij dus vrijgave.

Echter, het is d.m.v. deze boringen moeilijk te bepalen of dit fluctuerend ophogingspakket ook elders in het onderzoeksgebied aanwezig is en hoe dik dit pakket eventueel is. Uit de boringen bleken ook er geul-, kronkelwaard- en oeversettingen, veenpakketten en een vergraven bodem aanwezig is.

- De geplande werken zullen de bodem in zone 2.A/2.B 3 m-MV verstoren, in zone 4.B 3,25 m-MV en in zone 5, maximaal 2,2 m-MV. Aangezien de ophoging in dit gebied varieert zoals blijkt uit het onderzoek van Ronsse 2018, Lina en collega's 2018 en Cornelis 2018, betekent dit dat de archeologische interessante lagen op variërende dieptes kunnen voorkomen.

5.2.2 VRIJGAVE

Er zijn ook zones binnenin het onderzoeksgebied waar een vrijgave wordt voor geadviseerd. Dit wordt gebaseerd op de volgende argumenten:

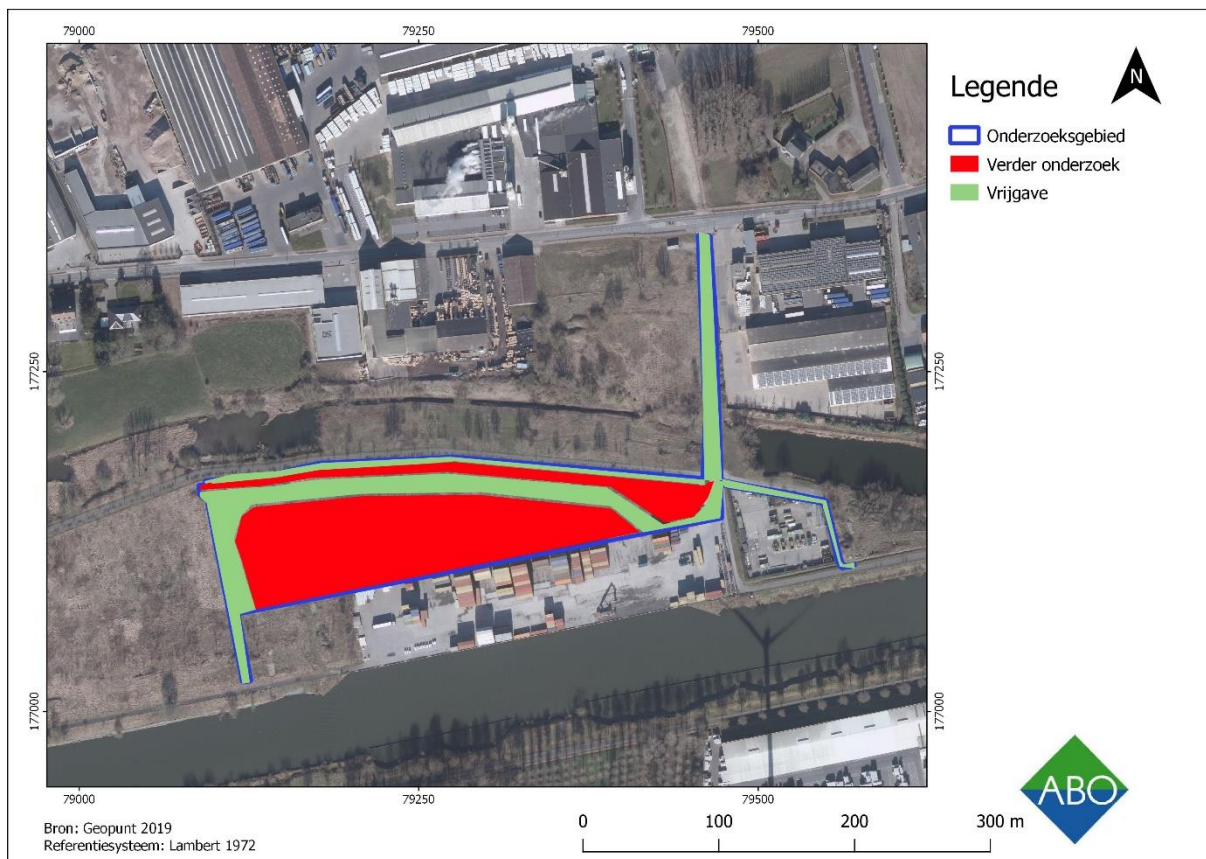
- Zoals hierboven wordt besproken, wordt de reeds onderzochte toegangsweg van de archeologienota van BAAC Vlaanderen (ID: 7635) vrijgegeven. Tijdens het booronderzoek van BAAC Vlaanderen is er t.h.v van hun ligging van de toegangsweg een fluctuerend ophogingspakket geconstateerd. De dikte en de locatie van deze ophogingslaag fluctueert sterk (1,4 m tot 3 m dik). Als vervolgstap werden er verkennende boringen gezet, maar hier werden geen steentijdwaarden of andere waarden aangetroffen (Cornelis 2018, 85). De archeologische waarde werd hier daarom verlaagd naar laag.
- Uit de resultaten van het landschappelijk booronderzoek van BAAC Vlaanderen blijkt bovendien dat er een ophogingspakket van ca. 1,85 tot 4 m dik aanwezig is t.h.v de toekomstige groenzone aan de westelijke kant van het onderzoeksgebied. Verkennende boringen hebben eveneens geen archeologische waarden aangetroffen, waardoor het archeologisch kennispotentieel naar laag werd bijgesteld.
- De aanleg van de persleiding zal gebeuren via een gestuurde boring. Dit zal enkel kleine lokale bodemverstoringen veroorzaken. De geplande aanleg zal niet het bodemarchief verder verstoren.
- De aanleg van het fietspad in het oostelijke deel van het onderzoeksgebied wordt ook vrijgegeven. Dit fietspad wordt ca. 3,5 m breed en 150 m lang. De geplande werken aan de weg zullen de bodem ca. 0,35 m-MV (ca. 500 m²) verstoren. Bij archeologisch onderzoek zal dit weinig contextuele informatie opleveren (te klein kijkvenster) en dus ook voor een te beperkte kenniswinst zorgen.
- In zone 6.A, 6.B en 7 wordt een groene strook aangelegd. Deze groene zone zal de bodem ca. 0,5 m-MV verstoren. De aanplanting van groen zal de bodem slechts lokaal verstoren en wordt vrijgegeven.

5.3 CONCLUSIE

Voor zone 6.A/6.B en 7 (groene zone), de persleiding, het fietspad en de oude loop van de ontsluitingsweg (toegangsweg) vrijgegeven door BAAC Vlaanderen, worden gevrijwaard van verder archeologisch onderzoek.

Aangezien de ophoging in dit gebied sterk fluctueert zoals blijkt uit het onderzoek van Ronsse 2018, Lina en collega's 2018 en Cornelis 2018, betekent dit dat de archeologische interessante lagen op variërende

dieptes kunnen voorkomen. Voor het overige gedeelte van het onderzoeksgebied wordt een vervolgonderzoek geadviseerd. Dit wordt verder toegelicht in deel 2 van deze archeologienota, het programma van maatregelen.

Figuur 42: Weergave van het onderzoeksgebied en verder te onderzoeken zone (rood) en de zone waar geen verder onderzoek wordt geadviseerd (groen).

6 SAMENVATTING

In het kader van de geplande werkzaamheden aan de Ooigemstraat 9 te Wielsbeke werd er door de ABO nv een bureaustudie uitgevoerd. De werkzaamheden houden het volgende in: ophogen en afgraven, aanleg van een riolering en nutsleidingen, toegangsweg en verhardingen. Het doel van dit onderzoek is driedelig. Ten eerste wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van de site. Ten tweede wordt nagegaan welke bewaring we kunnen verwachten van deze archeologische resten en wat de impact van de geplande ingreep in de bodem zal zijn op deze mogelijk aanwezige resten. Ten derde wordt bekeken wat het potentieel tot kennisvermeerdering is.

1. Het onderzoeksgebied bevindt zich aan de Ooigemstraat nr. 9 te Wielsbeke (West-Vlaanderen). Het onderzoeksgebied bevindt zich in een interessante locatie in het landschap. Het is in de oude loop van de Leie gelegen aan de rand van een alluviale vlakte. In het verleden was dit mogelijk een aantrekkelijke locatie om te vestigen.

Uit de analyse van de archeologische gegevens blijkt dat er aanwijzingen zijn voor menselijke aanwezigheid in de directe omgeving van het onderzoeksgebied vanaf de steentijd tot de middeleeuwen. De op meerdere plaatsen gevonden bewerkte vuurstenen wijzen erop dat er menselijke activiteiten hebben plaatsgevonden in de steentijd. Daarnaast zijn er bewoningssporen vanaf de Romeinse tijd tot de middeleeuwen aanwezig in de nabije omgeving van het onderzoeksgebied. Dit betekent dat de archeologieverwachting van deze perioden binnen het onderzoeksgebied hoog is.

2. Uit het bodemonderzoek van Ronsse (2018) dat er lokaal in perceel 460/3E een verstoringslaag aanwezig is van 0,5 m tot 1,0 m-MV. Echter, deze boringen dekken niet het totale onderzoeksgebied van deze archeologienota. Het is niet met zekerheid te zeggen of deze verstoring ook elders binnen het onderzoeksgebied aanwezig is. Ophogingslagen zijn ook geconstateerd uit landschappelijke boringen van BAAC Vlaanderen t.h.v. de toegangsweg. Echter, de dikte en de locatie van deze ophogingslaag fluctueert sterk (1,4 m tot 3 m dik). Het is d.m.v. deze boringen daarom moeilijk te bepalen waar en hoe dik het ophogingspakket binnen de rest van het onderzoeksgebied is of aanwezig is. De aanwezigheid van geul-, kronkelwaard- en oeverzettingen, veenpakketten en een vegraven bodem zijn daarnaast ook geconstateerd.

De geplande werken zullen de bodem in zone 2.A/2.B 3 m-MV verstoren, in zone 4.B 3,25 m-MV en in zone 5, maximaal 2,2 m-MV. Doordat de aanleg van de persleiding zal gebeuren via een gestuurde boring, zal dit enkel lokale bodemverstoringen veroorzaken. Hier wordt dan ook geen verder onderzoek geadviseerd. Voor zone 6.A/6.B en 7 en de gracht in de westelijke zone, het fietspad, de persleiding en de toegangsweg vrijgegeven door BAAC Vlaanderen, worden vrijgegeven.

Archeologische gegevens duiden aan dat er een potentieel is voor steentijd. Het onderzoeksgebied grenst aan een CAI-locatie. Direct ten zuiden (50 m) zijn diverse steentijdartefacten gevonden, zoals afslagen, spitsen, klingen en schrabbers (ID: 70260). Een spits kon gedateerd worden op het mesolithicum en een pijlpunt op het neolithicum. In de ruimere omgeving zijn ook steentijdartefacten gevonden (ID: 76713). Bewoningssporen uit de ijzertijd, Romeinse tijd zijn ook direct ten zuiden (ca. 50 m) van het onderzoeksgebied gevonden (ID: 70260), maar ook in de ruimere (>1 km) omgeving (ID: 76713).

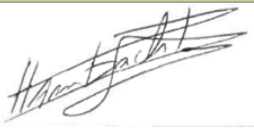
3. Er kan geconcludeerd worden dat er een hoge potentie is voor eventuele archeologie, vooral uit de steentijd, ijzertijd, Romeinse tijd, de middeleeuwen, de nieuwe en de nieuwste tijd. De kans om archeologische sporen te vinden binnen het onderzoeksgebied is dan ook reëel. Er wordt een vervolgonderzoek geadviseerd voor een gedeelte binnen het onderzoeksgebied.

Voor zone 6.A/6.B (groene zone), 7 (gracht aan de noordelijke kant), gracht aan de westelijke kant, de persleiding, het fietspad en de oude loop van de ontsluitingsweg (toegangsweg) vrijgegeven door BAAC Vlaanderen, worden gevrijwaard van verder archeologisch onderzoek.

Omdat de geplande werkzaamheden het eventuele aanwezige archeologische bodemarchief bedreigen, wordt bijkomend verder archeologisch vooronderzoek geadviseerd voor de rest van het onderzoeksgebied.

7 KWALITEITSCONTROLE EN ONDERTEKENING

Naam	Functie	Handtekening	Datum
Patrick Hambach	General director		11 maart 2019
Toon Moeskops	Business Unit Manager		11 maart 2019
Jan Coenaerts	Senior Archeoloog/ Projectmanager		11 maart 2019

8 BIBLIOGRAFIE

8.1 LITERAIRE BRONNEN

Claus, A., 2018. Parking Ooigremstraat, Wielsbeke Archeologienota- Archeologisch vooronderzoek. RAAP België- Rapport 223.

Cornelis, L., 2018. Archeologienota Wielsbeke, Kaaimuur (Leie Linkerover) Verslag van resultaten. BAAC Vlaanderen bvba.

Swaelens, C., 2017. Archeologienota met beperkte samenstelling Wielsbeke, Oude Leie: Verslag van Resultaten. BAAC Vlaanderen Rapport Nr. 519.

Lina et al 2018. W&Z- Wielsbeke Kaaimuur (Leie Linkeroever) Voorstel Voorlopige Resultaten Landschappelijk bodemonderzoek. BAAC Vlaanderen (ongepubliceerd).

Van Ranst E & Sys C., 2000, *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaarten van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)*, Laboratorium voor bodemkunde, Universiteit Gent, Gent.

Vandeputte, O., 2009. West-Vlaanderen: Erfgoedbibliotheek van de Belgische Gemeenten. Uitgeverij Lannoo nv, Tielt.

8.2 WEBSITES

Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: Vaartstraat (Wielsbeke) [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/114239> (geraadpleegd op 14 september 2018).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: Wielsbeke [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/120283> (geraadpleegd op 14 september 2018).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: Leievallei tussen Ooigem en Bavikhove [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/300295> (geraadpleegd op 14 september 2018).

CadGIS 2018: Kadasterkaarten [online], http://ccff-test1.minfin.be/cadgisweb/?local=nl_BE (geraadpleegd op 15 september 2018).

Centrale Archeologische Inventaris: CAI 2018 [Online], <http://www.geopunt.be> (geraadpleegd op 15 september).

Geopunt Vlaanderen 2018: Basiskaarten (Luchtfoto 1971, 1979-1990, 2013-2015, 2017, Stratenplan) [Online], <http://www.geopunt.be/kaart> (geraadpleegd op 20 augustus).

Geopunt Vlaanderen 2018: Historische kaarten (Ferrariskaart, Atlas der Buurtwegenkaart, Vandermaelenkaart, Popkaart) [Online], <http://www.geopunt.be/kaart> (geraadpleegd op 20 augustus).

Geopunt Vlaanderen 2018: Bodem kaarten (Bodemtypes, Bodemgebruik, Bodemerosie, Tertiaire formaties, Quartaire formaties) [Online], <http://www.geopunt.be/kaart> (geraadpleegd op 20 augustus 2018).

Heemkunde Kring Ham: [online], <http://www.heemkundeham.be/index.php/hams-verleden> (geraadpleegd op 5 september).

Inventaris bouwkundige Erfgoed: IBE 2018 [Online] (geraadpleegd op 20 augustus).

Nationaal Geografisch Instituut (NGI): Topografische kaart (1:10.000), [Online],. www.ngi.be (geraadpleegd op 20 augustus 2018).